

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

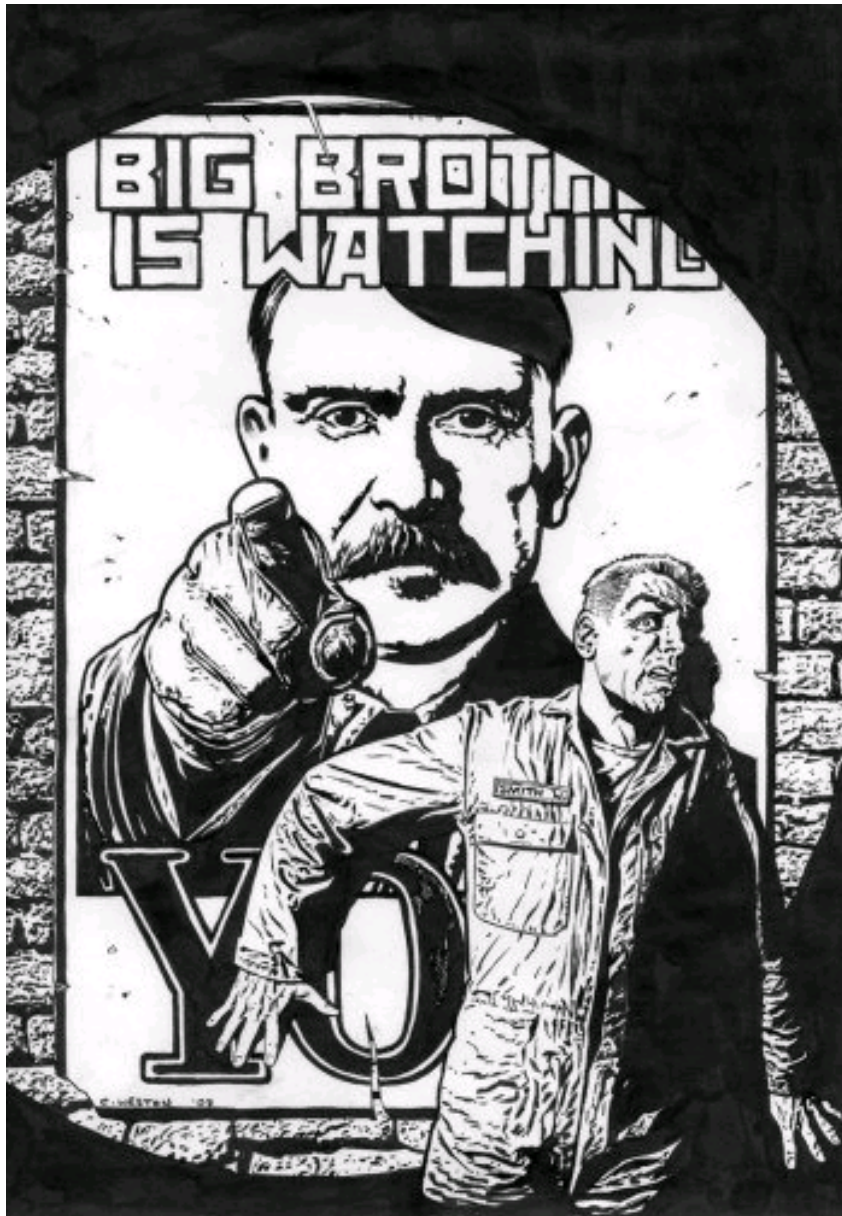
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Θέμα: «Η συνταγματική κατοχύρωση των προσωπικών δεδομένων
κατά το άρθρο 9^Α του Συντάγματος»**

- Εισηγήτρια: ΣΙΩΜΟΥ Νικ. Βανέσσα
- Α. Μ: 7107Μ006
- Επιβλέπων Καθηγητής: κ^{ος} Ηλ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2010

Προσωπικά δεδομένα είναι, σύμφωνα με τον Νόμο 2472/1997 και την Οδηγία 95/46/ΕΚ, κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο πρόσωπο του κάθε ατόμου, π.χ. το όνομα και το επάγγελμά του ατόμου, η οικογενειακή του κατάσταση, η ηλικία του, ο τόπος κατοικίας, η φυλετική του προέλευση, τα πολιτικά του φρονήματα, η θρησκεία που πιστεύει, οι φιλοσοφικές του απόψεις, η συνδικαλιστική του δράση, η υγεία του, η ερωτική του ζωή και οι τυχόν ποινικές του διώξεις και καταδίκες.

Στους γονείς μου Κατερίνα και Νίκο

Αθήνα, Απρίλιος 2010

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1. <u>Οι κίνδυνοι από την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων και τη γένεση του δικαιώματος</u>.....	1
2. <u>Ελληνικό Νομικό Πλαίσιο</u>.....	3
2.1. Προγενέστερες ρυθμίσεις.....	3
2.1.2. Ισχύον Σύνταγμα.....	6
2.1.2.1. Το άρθρο 9 ^Α	6
2.1.2.2. Άλλες συνταγματικές ρυθμίσεις.....	8
3. <u>Κοινό δίκαιο</u>.....	8
3.1. Νόμος 2472/1997.....	9
3.1.1. Νόμος 3471/2006.....	10
4. <u>Διεθνές Πλαίσιο</u>.....	11
4.1. Διεθνείς Συμβάσεις.....	11
4.2. Ευρωπαϊκά Συντάγματα.....	13
ΜΕΡΟΣ Ι: Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	16
Α) Η ΔΙΦΥΗΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	17
1. <u>Αντικειμενική αργή και συνταγματικό δικαίωμα</u>.....	17
1.1. Ισχύς.....	17
1.1.1. Σχέση με άλλες διατάξεις.....	18
2. <u>Αντικειμενική συνταγματική αργή προστασίας των προσωπικών δεδομένων</u>.....	18

2.1. Το συνταγματικό δικαίωμα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων.....	18
2.1.1. Αμυντικό συνταγματικό δικαίωμα.....	19
3. <u>Φορείς</u>	19
3.1.1. Φυσικά πρόσωπα.....	19
3.1.1. Έλληνες και αλλοδαποί.....	19
4. <u>Παραίτηση – συγκατάθεση</u>	19
B) ΓΕΝΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	20
1. <u>Περιεχόμενο του δικαιώματος</u>	20
1.1. Ορισμός.....	20
1.1.1. Corpus και Animus.....	20
2. <u>Διάκριση από συναφείς έννοιες</u>	20
2.1. Το δικαίωμα του πληροφοριακού αυτοκαθορισμού.....	21
2.1.1. Το απαραβίαστο της ιδιωτικής ζωής.....	21
2.1.1.2. Το απόρρητος της επικοινωνίας.....	22
3. <u>Εξουσία</u>	22
3.1. Αποδέκτες.....	22
4. <u>Περιορισμοί</u>	22
ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΕΙΔΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ	28
A) «ΑΠΛΑ» ΚΑΙ «ΕΥΑΙΣΘΗΤΑ» ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	28
B) Η ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ	31

1. <u>Εισαγωγικά</u>	31
2. <u>Ίδρυση</u>	32
3. <u>Αρμοδιότητες</u>	32
3.1. Διοικητικές – Ελεγκτικές Αρμοδιότητες της ΑΠΔΠΧ	33
3.1.1. Διατήρηση αρχείου γνωστοποιήσεων και έκδοση αδειών	33
3.1.2. Διενέργεια διοικητικών ελέγχων	33
3.1.3. Εξέταση προσφυγών – καταγγελιών – ερωτημάτων	34
3.2. Κανονιστικές αρμοδιότητες της ΑΔΠΔΧ	34
3.3. Αρμοδιότητες Απολογισμού και Δημοσιοποίησης Συνεργασιών	35
4. Σημαντικές Αποφάσεις της ΑΠΔΠΧ	36
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	40
ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ	42
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	67

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Οι κίνδυνοι από την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων και η γένεση του δικαιώματος.

Η πρόοδος της τεχνολογίας στο τομέα της πληροφορικής, πέρα από τις απεριόριστες δυνατότητες που προσφέρει σε κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό επίπεδο, διευκολύνει ταυτόχρονα και τη συγκέντρωση, επεξεργασία και περαιτέρω χρήση κάθε είδους δεδομένων. Η αυτοματοποιημένη αυτή επεξεργασία προσωπικών δεδομένων αυξάνει τους κινδύνους για την ιδιωτική ζωή.

Τα προσωπικά δεδομένα των πολιτών αποτελούν χρήσιμο εργαλείο στα χέρια οποιουδήποτε θελήσει να τα αξιοποιήσει¹ είτε για την προώθηση ιδίων εμπορικών σκοπών, είτε για τον αποκλεισμό πολιτών από δραστηριότητες κ.ά.

Όπως τονίζει το Γερμανικό Συνταγματικό Δικαστήριο, ήδη από το 1983, είναι αδύνατο να υπάρξει δημοκρατική κοινωνία, εάν ο πολίτης δεν ξέρει ποιος, σε ποια χρονική στιγμή και για ποιο στόχο συλλέγει προσωπικά του δεδομένα· η δημοκρατική κοινωνία, δηλαδή, προϋποθέτει την εμπιστοσύνη του πολίτη, ότι δεν είναι αντικείμενο αλλά υποκείμενο και μπορεί ο ίδιος να καθορίζει τα της διάθεσης των προσωπικών του δεδομένων².

Οι κίνδυνοι από τη επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων του ατόμου χωρίς τη συγκατάθεσή του είναι πολλαπλοί:

¹ Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί η εταιρεία Calino A.E., η οποία σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση της ΑΠΔΠΧ για το 2000 «συνέταξε κατάλογο με τα δεδομένα πέντε εκατομμυρίων Ελλήνων με δυνατότητα εμφάνισης και διείσδυσης σε ψηφιακό χάρτη και εντοπισμό κατοίκων ανά οικοδομικό συγκρότημα, οδό και πόλη».

² Βλ. Ι. Καράκωστα, Δίκαιο & Internet, 2003, σ. 153, αναφορά της BVerfGE 75, σ. 1 επ. (Volkszählungsurteil).

- Θίγεται η ησυχία και το δικαίωμά του στη μη αποκάλυψη στοιχείων της «προσωπικής τους σφαίρας»: η πιο ανώδυνη «επίπτωση», της οποίας εκδήλωσης συνιστά η (→ συνηθέστατη πλέον) αποστολή ανεπιθύμητης ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, αλλά και οι ανεπιθύμητες τηλεφωνικές κλήσεις, που εξυπηρετούν συνήθως εμπορικούς σκοπούς.

- Παραβίαση της ιδιωτικής σφαίρας των εργαζομένων: η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων των εργαζομένων από τους εργοδότες, μπορεί να εξελιχθεί σε εντατικό έλεγχο του ατόμου και σε προσβολή της προσωπικότητάς του. Συνήθης έκφραση αυτής της παραβίασης, αποτελεί η παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών, η παρακολούθηση της περιήγησης του εργαζομένου στο Διαδίκτυο, αλλά και η καταχώρηση στοιχείων που αφορούν στην απόδοση, την υγεία, την οικογενειακή του κατάσταση κ.ά., στοιχεία δηλαδή τα οποία θα είναι διαθέσιμα σε μελλοντικούς προϊστάμενους ή τυχόν υποψήφιους εργοδότες.

- Δυνατός ο έλεγχος των πολιτών: καθίσταται δυνατή η δημιουργία «πλήρους φακέλου» για τον κάθε πολίτη, με στοιχεία πάσης φύσεως, όπως τις αγοραστικές του συνήθειες, τις προσωπικές του προτιμήσεις/ πεποιθήσεις, το ιατρικό του ιστορικό, την οικονομική του κατάσταση κ.ά. Ουσιαστικά, δηλαδή, καθίσταται δυνατή η τέλεια, σκιαγράφηση της προσωπικότητας του καθενός³, χωρίς να είναι σε θέση ο πολίτης να γνωρίζει ποια στοιχεία του (→ αληθή ή

³ Πρακτική για την οποία, κατά τις ταραχώδεις για το δημοκρατικό πολίτευμα της Ελλάδας δεκαετίες 1960 μέχρι και την αποκατάσταση της δημοκρατίας, χρησιμοποιήθηκε ο όρος «φακέλωμα». Με τα σημερινά δεδομένα ο όρος αυτός έχει μετεξελιχθεί σε «ηλεκτρονικό φακέλωμα».

όχι) περιέχονται, ποιος έχει πρόσβαση σε αυτά και με ποιο σκοπό θα τα χρησιμοποιήσει.

Όπως προκύπτει από τα προεκτεθέντα, καθίσταται αναγκαία η αντιμετώπιση τέτοιων κινδύνων, που ανακύπτουν κυρίως από τη χρήση της πληροφορικής για την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, και μάλιστα το δικαίωμα για την προστασία από την επεξεργασία αυτή, καθίσταται αυτοτελές έννομο αγαθό, το οποίο έχει μάλιστα κατοχυρωθεί ρητά στο ισχύον Σύνταγμα της Ελλάδας.

2. Ελληνικό Νομικό Πλαίσιο.

2.1. Προγενέστερες ρυθμίσεις.

Και πριν την Αναθεώρηση του 2001, η προστασία των προσωπικών δεδομένων έβρισκε νομικό θεμέλιο, κυρίως στη συνταγματική διάταξη των ά. 9, αλλά και των ά. 2 § 1, 5 § 1 και 19 Σ⁴.

Ειδικότερα:

- Άρθρο 9 § 1 εδ. β' Σ: **«Η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη».**

⁴ Βλ. και την **Εισηγητική Έκθεση του Ν. 2472/1997** (ά. 2 § 3): «... για τον κοινό νομοθέτη, η θέσπιση ειδικών κανόνων για τη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι απλή ευχέρεια. Ειδικά στην Ελλάδα, αυτό συνιστά υποχρέωση του νομοθέτη κατά τις διατάξεις του άρθρου 9 αλλά και των άρθρων 2 παρ. 1, 5 παρ. 1 και 19 του Συντάγματος, οι οποίες ανάγουν την προστασία της αξίας του ανθρώπου σε πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας, προστατεύουν την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του και διασφαλίζουν την ιδιωτική και οικογενειακή του ζωή, καθώς και το απόρρητο των επικοινωνιών του. ...».

Η διασταλτική ερμηνεία του ως άνω εδαφίου, επιτρέπει τη θεμελίωση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων στη διάταξη αυτή. Το απαραβίαστο της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, διασταλτικά νοούμενο, περιλαμβάνει και τις αυστηρά προσωπικές πληροφορίες που αφορούν στην ιδιωτική ζωή του προσώπου. Με αυτή την ερμηνεία, προστατεύονται τα προσωπικά δεδομένα, που σήμερα χαρακτηρίζουμε ως «ευαίσθητα» προσωπικά δεδομένα, όπως η σεξουαλική ζωή, οι φιλοσοφικές και πολιτικές πεποιθήσεις και η υγεία⁵.

➤ Άρθρο 2 § 1 Σ: «**Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας**».

Ο συνταγματικός κανόνας του σεβασμού και της προστασίας της ανθρώπινης αξίας, λόγω της γενικότητας του περιεχομένου του, μπορεί να εφαρμόζεται επικουρικά έναντι των ειδικών διατάξεων που κατοχυρώνουν τα επιμέρους ατομικά δικαιώματα⁶. Το ίδιο το άρθρο, δηλαδή, δεν κατοχυρώνει μεν δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων, αλλά ερμηνευτικά ιδρύει υποχρέωση της Πολιτείας να θέσει τις θεσμικές εγγυήσεις της προστασίας αυτής, στο βαθμό που το εν λόγω δικαίωμα συντείνει στην προστασία της ανθρώπινης αξίας⁷.

⁵ Τα λοιπά προσωπικά δεδομένα, που αναφέρονται στην κοινωνική διάσταση του ατόμου (π.χ. το όνομα, η διεύθυνση, το επάγγελμα κ.ά.) προστατεύονται ως στοιχεία της προσωπικότητας, κατ' άρθρο 5 § 1 Σ.

⁶ Βλ. Π. Δαγτόγλου, Συνταγματικό Δίκαιο, Ατομικά Δικαιώματα, τ. Β', σ. 1137.

⁷ Βλ. Β. Σωτηρόπουλου, Η Συνταγματική Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2006. σ. 44.

- Άρθρο 5 § 1 Σ: **«Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη».**

Η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, που κατοχυρώνεται με το άρθρο αυτό, αποτελεί γενική συνταγματική αρχή, η οποία εφαρμόζεται σε όλα τα μερικότερα δικαιώματα⁸, συνιστώντας ταυτόχρονα και ερμηνευτική αρχή.

Περιεχόμενο του δικαιώματος αυτού είναι ο αυτοκαθορισμός, η ευχέρεια δηλαδή κάθε προσώπου να διαθέτει ελεύθερα τον εαυτό του προς τις κατευθύνσεις που το ίδιο επιλέγει.

Τα προσωπικά δεδομένα μπορούν να θεωρηθεί ότι τελούν σε σχέση είδους προς γένος με το προστατευόμενο αγαθό της προσωπικότητας: η γενική έννοια της προσωπικότητας περιλαμβάνει και την έννοια των προσωπικών δεδομένων. Σε αυτό το πλαίσιο, το ά. 5 § 1 Σ αποτελούσε συνταγματικό θεμέλιο του δικαιώματος της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, παρότι η έννοια της προσβολής της προσωπικότητας δεν αρκούσε για να καλύψει κάθε πτυχή της προσβολής του δικαιώματος προστασίας των προσωπικών δεδομένων⁹.

- Άρθρο 19 § 1 Σ: **«Το απόρρητο των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο είναι απόλυτα απαραβίαστο. Νόμος ορίζει τις**

⁸ Βλ. Α. Δημητρόπουλου, *Συνταγματικά Δικαιώματα*, Τόμος Γ' - Τεύχος Ι – ΙΙΙ, 2008, σ. 340 – 354.

⁹ Ο όρος «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» είναι γενικός και περιλαμβάνει και στοιχεία, η επεξεργασία των οποίων δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι προσβάλλει την προσωπικότητα. Παράδειγμα τέτοιων στοιχείων, αποτελεί η διατήρηση δεδομένων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, βλ. Β. Σωτηρόπουλου, *ό.π.*, σ. 47.

εγγυήσεις υπό τις οποίες η δικαστική αρχή δεν δεσμεύεται από το απόρρητο για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων».

Η θεμελίωση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων στο ά. 19 § 1 Σ ήταν έμμεση: το περιεχόμενο της επικοινωνίας δεν αποτελείται απαραίτητως από προσωπικά δεδομένα. Η σχέση των εννοιών της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και του απορρήτου της επικοινωνίας αρχίζει από τη στιγμή που είναι εφικτός ο προσδιορισμός του προσώπου του αποστολέα και του παραλήπτη του μηνύματος. Και από εκείνη τη στιγμή το περιεχόμενο της επικοινωνίας εμπίπτει στην κατηγορία των προσωπικών δεδομένων και προστατεύεται ως τέτοιο. Ταυτόχρονα, τα εξωτερικά στοιχεία της επικοινωνίας (➡ *ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, το επάγγελμα ή η ιδιότητα του αποστολέα και του παραλήπτη, ο τόπος και ο χρόνος αποστολής και παράδοσης*) αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και προστατεύονται από το ά. 19 Σ.

Όμως, η θεμελίωση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων σε αυτή τη συνταγματική διάταξη, είναι μερική και αφορά μόνο στην προστασία των δεδομένων στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και των ταχυδρομείων.

2.1.2. Ισχύον Σύνταγμα.

2.1.2.1. Το άρθρο 9^Α.

Με την αναθεώρηση του 2001 εισήχθη στο ελληνικό Σύνταγμα το «υποσύστημα του πληροφοριακού συντάγματος», στα πλαίσια του οποίου προστέθηκαν στο Σύνταγμα τα εξής δικαιώματα:

- ✘ Το δικαίωμα πληροφόρησης (⇒ ά. 5^Α § 1),
- ✘ Το δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας (⇒ ά. 5^Α § 2),
- ✘ Το δικαίωμα πρόσβασης στη δημόσια πληροφορία (⇒ ά. 10 § 1),
και,
- ✘ Το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων (⇒ ά. 9^Α).

Η διάταξη του ά. 9^Α του Συντάγματος 1975/1986/2001 προβλέπει ότι: «Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει».

Το άρθρο αυτό προστέθηκε στο Σύνταγμα με το ψήφισμα της 6^{ης} Απριλίου 2001 και εντάχθηκε στο Δεύτερο Μέρος του Συντάγματος, δηλαδή, στα **Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα**.

Πρόκειται για την *expresis verbis* κατοχύρωση του δικαιώματος της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, η οποία θα μπορούσε βέβαια να συνταχθεί από άλλες συνταγματικές διατάξεις, όπως το ά. 5 § 1 περί **ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας** και το ά. 9 § 1 β' περί του **απαραβίαστου της ιδιωτικής ζωής**¹⁰. Όμως, ο αναθεωρητικός νομοθέτης του 2001 επέλεξε να αναγάγει το δικαίωμα αυτό στο επίπεδο της συνταγματικής έννομης τάξης, κατοχυρώνοντάς το ρητώς, για να επισφραγιστεί με αυτόν τον τρόπο η πορεία της ελληνικής έννομης

¹⁰ Βλ. Α. Δημητρόπουλου, Συνταγματικά Δικαιώματα – Ειδικό Μέρος, Τόμος III, Ημ. Β', 2005, σ. 153.

τάξης, που ξεκίνησε με την υπογραφή της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης «για την προστασία του ατόμου από την αυτόματη επεξεργασία των προσωπικών του πληροφοριών» η οποία υπογράφηκε στο Στρασβούργο στις 28 – 01 – 1981 και είναι γνωστή ως **Σύμβαση 108¹¹**, και συνεχίστηκε με την εναρμόνιση προς την κοινοτική Οδηγία 95/46/EK και την ψήφιση των νόμων 2472/1997 («Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», ΦΕΚ Α΄ 50/10 – 04 – 1997, όπως ισχύει με τις τροποποιήσεις των Ν. 2653/1998, 2703/1999, 2819/2000, 2915/2001, 3051/2002, 3090/2002, 3156/2003 και 3471/2006) και 2774/1999 («Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τηλεπικοινωνιακό τομέα», ΦΕΚ Α΄ 287/22 – 12 – 1999).

2.1.2.2. Άλλες συνταγματικές διατάξεις.

Παράλληλα με τη ρητή κατοχύρωση του ά. 9^Α, η προστασία των προσωπικών δεδομένων, συνεχίζει να θεμελιώνεται στα ά. 9, 2 § 1, 5 § 1 και 19 Σ, όπως συνέβαινε και πριν την αναθεώρηση του 2001, και στα οποία έγινε αναφορά ως άνω.

Στα νομικά θεμέλια του εν λόγω δικαιώματος, όμως, έχουν προστεθεί και οι διατάξεις των ά. 5^Α § 2 και 19 § 3.

Και στα δύο αυτά άρθρα, το δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων λαμβάνει τη νομική φύση της εγγύησης του ατομικού δικαιώματος αφενός της συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας (↪ ά. 5^Α § 2), και του απόρρητου των επιστολών, ανταπόκρισης και επικοινωνίας (↪ ά. 19 § 3).

3. Κοινό δίκαιο.

¹¹ Η Σύμβαση 108/1981 κυρώθηκε στην Ελλάδα με το Ν. 2068/1992, ΦΕΚ Α΄ 118/9 – 07 – 1992.

3.1. Νόμος 2472/1997.

Ο νόμος 2472/1997 για την «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», όπως τροποποιημένος ισχύει σήμερα, αποτέλεσε το πρώτο ολοκληρωμένο νομικό σύστημα προστασίας των προσωπικών δεδομένων στην Ελλάδα. Η δε θέσπισή του ήρθε ως εναρμόνιση του εσωτερικού ελληνικού δικαίου προς την Οδηγία 95/46/ΕΚ¹².

Ο Νόμος εφαρμόζεται τόσο στην επεξεργασία των δεδομένων με τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων, όσο και στην επεξεργασία τους με κάθε άλλη μέθοδο (βλ. ά. 2 παρ. δ' και ά. 3 παρ. 1 του ν. 2472/1997).

Σύμφωνα με την παρ. ζ' του ά. 2 του Νόμου, ως «**υπεύθυνος επεξεργασίας**» των δεδομένων για την εφαρμογή του Νόμου, νοούνται και φυσικά και νομικά πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων αρχών ή υπηρεσιών ή οποιουδήποτε άλλου οργανισμού.

Ταυτόχρονα, ο Νόμος, στο ά. 7, εισάγει την αυξημένη προστασία των ευαίσθητων δεδομένων, επιτρέποντας τη συλλογή και επεξεργασία τους μετά από άδεια της αρμόδιας αρχής υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Επίσης, με τον Νόμο αυτό ιδρύεται η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (εφεξής *ΑΠΔΠΧ*), ως ανεξάρτητη δημόσια αρχή (βλ. παρακάτω [ΜΕΡΟΣ ΙΙ, Β'](#)) και ρυθμίζονται οι αρμοδιότητες και οι αρχές λειτουργίας της.

¹² Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (*Επίσημη Εφημερίδα ΕΕ: αριθ. L 281 της 23^{ης} Νοεμβρίου 1995, σ. 0031 – 0050*).

3.1.1. Νόμος 3471/2006¹³.

Ο νόμος 3471/2006¹⁴ για την «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του ν. 2472/1997» θεσπίστηκε για την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ¹⁵.

Ο Νόμος εφαρμόζεται «κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, στο πλαίσιο της παροχής διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε δημόσια δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών», ενώ για τις υπόλοιπες περιπτώσεις εφαρμόζεται ο Ν. 2472/1997.

Με τον Ν. 3471/2006 καθορίζονται δύο μόνο λόγοι που θεμελιώνουν το **επιτρεπτό της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα** στον τομέα των **ηλεκτρονικών επικοινωνιών**: α) με την συγκατάθεση του συνδρομητή ή του χρήστη και β) εφόσον η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση της σύμβασης (→ ά. 5 § 2). Παράλληλα, στο ίδιο άρθρο περιέχεται σειρά κανόνων επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων και των δεδομένων κίνησης και θέσης, επεξεργασία όμως, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην παρ. 1 του ά. 5 «πρέπει να περιορίζεται στο απολύτως

¹³ Δυνάμει του ά. 17 του Ν. 3471/2006 καταργήθηκε ο Ν. 2744/1999 για την «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τηλεπικοινωνιακό τομέα», ο οποίος είχε θεσπιστεί για να εναρμονιστεί το εσωτερικό ελληνικό δίκαιο προς την Οδηγία 97/66/ΕΚ.

¹⁴ Ν. 3471/2006: ΦΕΚ Α' 133/28 – 06 – 2006.

¹⁵ Οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12^{ης} Ιουλίου 2002 σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (*Επίσημη Εφημερίδα ΕΕ: αριθ. L 201 της 31^{ης} Ιουλίου 2002, σ. 0037 – 0047*). Με την Οδηγία 2002/58/ΕΚ καταργήθηκε η Οδηγία 97/66/ΕΚ, την οποία ενσωμάτωσε στο ελληνικό δίκαιο ο επίσης καταργηθείς Ν. 2744/1999.

αναγκαίο μέτρο για την εξυπηρέτηση των σκοπών της» (→ εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας).

Επίσης, το ά. 4 του Νόμου θεσπίζει το **απόρρητο των επικοινωνιών**, το οποίο προστατεύει «*οποιαδήποτε χρήση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που παρέχονται μέσω δημοσίου δικτύου επικοινωνιών και των διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και των συναφών δεδομένων κίνησης και θέσης*».

Με το ά. 10 του Νόμου, παρέχεται το δικαίωμα στους συνδρομητές ηλεκτρονικών επικοινωνιών να επιλέγουν εάν θα συμπεριλαμβάνονται σε έντυπο ή ηλεκτρονικό κατάλογο συνδρομητών. Σε κάθε περίπτωση όμως, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, οι κατάλογοι αυτοί πρέπει να περιέχουν μόνο τα στοιχεία εκείνα που κρίνονται απαραίτητα για την αναγνώριση της ταυτότητας συγκεκριμένου συνδρομητή, εκτός εάν ο συνδρομητής έχει δώσει τη ρητή συγκατάθεσή του για τη δημοσίευση συμπληρωματικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Περαιτέρω, ο Νόμος ρυθμίζει ζητήματα σχετικά με τις χρεώσεις, την ένδειξη της ταυτότητας και τον περιορισμό της αναγνώρισης καλούσας και συνδεδεμένης γραμμής καθώς και την αυτόματη προώθηση κλήσεων.

4. Διεθνές Νομικό Πλαίσιο.

4.1. Διεθνείς Συμβάσεις.

Το πρώτο διεθνές δεσμευτικό κείμενο για την προστασία προσωπικών δεδομένων αποτέλεσε η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης (→ **Σύμβαση 108**¹⁶, βλ. παραπάνω [υπό 2.1.2.1.](#)). Αξίζει να

¹⁶ Σύμβαση 108: <http://conventions.coe.int/Treaty/FR/Treaties/Html/108.htm>.

σημειωθεί ότι η Σύμβαση 108 δεν προέβλεπε την ίδρυση ανεξάρτητης ελεγκτικής αρχής, η οποία προστέθηκε δέκα χρόνια αργότερα, με το **Πρόσθετο Πρωτόκολλο του 2001**.

Της Σύμβασης αυτής είχαν προηγηθεί, το 1980, οι κατευθυντήριες γραμμές του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και την Ανάπτυξη (→ **ΟΟΣΑ**) για την προστασία της ιδιωτικής ζωής¹⁷, οι οποίες δεν είχαν μεν δεσμευτικό χαρακτήρα, αλλά είχαν σημαντική επιρροή στα μεταγενέστερα νομοθετήματα.

Τα τελευταία χρόνια, η Ευρωπαϊκή Ένωση, ως νομοθέτης, έχει συμβάλει ιδιαίτερα στην κατοχύρωση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Ενδεικτικό είναι ότι η προστασία των προσωπικών δεδομένων αναγνωρίζεται ως θεμελιώδες δικαίωμα στο ά. 8 του **Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (→ **ΧΘΔΕΕ**)¹⁸, η διάταξη του οποίου έχει ως εξής:

Άρθρο 8

Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα:

1. *Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν.*
2. *Η επεξεργασία αυτών των δεδομένων πρέπει να γίνεται νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από το νόμο. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να έχει πρόσβαση στα συλλεγμένα δεδομένα που το αφορούν και να επιτυγχάνει τη διόρθωσή τους.*

¹⁷ Οι κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ:
http://www.oecd.org/document/57/0,3343,en_2649_201185_1815225_1_1_1_1,00.html.

¹⁸ Ο ΧΘΔΕΕ: [http://eurlex.europa.eu/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000X1218\(01\):EL:HTML](http://eurlex.europa.eu/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000X1218(01):EL:HTML).

3. Ο σεβασμός των κανόνων αυτών υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής.

4.2. Ευρωπαϊκά Συντάγματα.

Γερμανία.

Η πρώτη εθνική νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων ήταν ο νόμος του γερμανικού κρατιδίου της Έσσης (↪ Hessen) του 1970.

Σήμερα, στη Γερμανία ισχύει ο **Ομοσπονδιακός Νόμος Προστασίας Δεδομένων**, με τον οποίο εναρμονίστηκε η γερμανική νομοθεσία με την Οδηγία 95/46 το 2001. Επιπλέον, σε όλα τα ομόσπονδα κρατίδια ισχύουν τοπικοί νόμοι.

Γαλλία.

Το γαλλικό Σύνταγμα¹⁹ δεν περιέχει επί του παρόντος διάταξη σχετική με την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Παρόλο αυτά υπάρχει έντονη προβληματική²⁰ στη χώρα, με πρωτοστάτη τον πρόεδρο της **CNIL**²¹, **Alex Türk**, ο οποίος έχει ταχθεί υπέρ της συνταγματικής κατοχύρωσης της προστασίας των προσωπικών δεδομένων στη Γαλλία.

¹⁹ Το ισχύον γαλλικό Σύνταγμα είναι το Σύνταγμα της 4^{ης} Οκτωβρίου 1958 (La Constitution du 4 octobre 1958).

²⁰ Βλ. σχετικό άρθρο της εφημερίδας Le Monde:
http://www.lemonde.fr/societe/article/2008/05/16/la-cnil-veut-inscrire-dans-la-constitution-la-protection-des-donnees-personnelle_1046127_3224.html.

²¹ CNIL: Commission Nationale de l' Informatique et des Libertes (Εθνική Επιτροπή Πληροφορικής και Ελευθεριών).

Σε επίπεδο κοινού δικαίου, στη Γαλλία, η προστασία των προσωπικών δεδομένων κατοχυρώνεται με τον **Loi n° 78 - 17 du 6 Janvier 1978 relative à l'informatique, aux fichiers et aux libertés** (→ Νόμος 78 - 17 της 6^{ης} Ιανουαρίου 1978 σχετικά την πληροφορική, τα αρχεία και τις ελευθερίες).

Μεγάλη Βρετανία.

Καθώς στη Μεγάλη Βρετανία δεν υπάρχει Σύνταγμα, η προστασία των προσωπικών δεδομένων έχει κατοχυρωθεί με τον **νόμο περί Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων του 1998**²², ο οποίος αντικατέστησε τον προηγούμενο αντίστοιχο νόμο του 1984.

Ιταλία.

Στην Ιταλία, η προστασία των προσωπικών δεδομένων δεν κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα, αλλά στον «**Κώδικα Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων**»²³ του Νομοθετικού Διατάγματος αρ. 196 της 30^{ης} Ιουνίου 2003, ο οποίος αποτελεί πλήρη κωδικοποίηση των σχετικών διατάξεων.

Βέλγιο.

²² Data Protection Act 1988:

http://www.opsi.gov.uk/Acts/Acts1998/ukpga_19980029_en_1.

²³ DECRETO LEGISLATIVO 30 giugno 2003, n. 196, CODICE IN MATERIA DI PROTEZIONE DEI DATI PRSONALI:

<http://www/privacy.it>.

Στο Βέλγιο ισχύει ο Νόμος για την Προστασία Δεδομένων της 8^{ης} Δεκεμβρίου 1992, ο οποίος τροποποιήθηκε το 1998 και το 2001 για να εναρμονιστεί προς την Οδηγία 95/46.

***ΜΕΡΟΣ Ι: Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ***

Σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση του Ν. 2472/1997 (→ ά. 2 § 3), «[...] για τον κοινό νομοθέτη, η θέσπιση ειδικών κανόνων για τη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι απλή ευχέρεια. Ειδικά στην Ελλάδα, αυτό συνιστά υποχρέωση του νομοθέτη κατά τις διατάξεις του άρθρου 9 αλλά και των άρθρων 2 παρ. 1, 5 παρ. 1 και 19 του Συντάγματος, οι οποίες ανάγουν την προστασία της αξίας του ανθρώπου σε πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας, προστατεύουν την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του και διασφαλίζουν την ιδιωτική και την οικογενειακή του ζωή, καθώς και το απόρρητο των επικοινωνιών».

Με τη συγκεκριμένη αποστροφή της Εισηγητικής Έκθεσης επιχειρείται η συνταγματική θεμελίωση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, σε μία περίοδο κατά την οποία το Σύνταγμα της Ελλάδας δεν προέβλεπε ρητά την προστασία του εν λόγω έννομου αγαθού. Η αναγκαιότητα της ανεύρεσης της συνταγματικής αναφοράς της προστασίας των προσωπικών δεδομένων επιβαλλόταν από το γεγονός ότι τα δικαιώματα που κατοχυρώνονταν με το Ν. 2472/1997 συνιστούσαν, αντιστοίχως, περιορισμούς ρητά προβλεπόμενων συνταγματικών δικαιωμάτων, «ανταγωνιστικών» ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων, όπως η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας (→ ά. 5 § 1 Σ.), η ελευθερία της έκφρασης (→ ά. 14 § 1), οι ελευθερίες της τέχνης, της επιστήμης, της έρευνας και της διδασκαλίας (→ ά. 16 § 1), το δικαίωμα της ιδιοκτησίας (→ ά. 17) κ.ά.

Κατωτέρω αναζητείται ή έκταση! της θεμελίωσης της προστασίας των προσωπικών δεδομένων στο πεδίο ισχύος των συνταγματικών διατάξεων (A), ενώ στη συνέχεια επιχειρείται και ανάλυση του περιεχομένου του δικαιώματος (B).

Α) Η ΔΙΦΥΗΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.

1. Αντικειμενική αρχή και συνταγματικό δικαίωμα.

Η προστασία των προσωπικών δεδομένων κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα τόσο *υποκειμενικά*, όσο και *αντικειμενικά*. Η υποκειμενική κατοχύρωση προκύπτει από το ά. 9Α εδ. 1: *«Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών δεδομένων, όπως νόμος ορίζει»*.

Αντικειμενικά κατοχυρώνεται στο πλαίσιο του ά. 9 §1 Σ, το οποίο ορίζει ότι *«η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη»*.

1.1. *Ισχύς.*

!Αναθεώρητο! Η διάταξη του ά. 9^Α δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των άρθρων που σύμφωνα με το ά. 110 Σ δεν υπόκεινται σε αναθεώρηση, ούτε μπορεί να θεωρηθεί ότι ανήκει στις διατάξεις εκείνες που καθορίζουν τη βάση και τη μορφή του πολιτεύματος, ως Προεδρευόμενης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας, οι οποίες σύμφωνα με το ίδιο άρθρο επίσης δεν αναθεωρούνται. Συνεπώς υπάρχει δυνατότητα αναθεώρησης της συγκεκριμένης διάταξης.

Η διατύπωση του άρθρου 9^Α, το οποίο αναγνωρίζει το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων *«όπως νόμος ορίζει»*, σε συνδυασμό με το άρθρο 5^Α, το οποίο χαρακτηρίζει τα άρθρα 9, 9^Α και 19 ως *«εγγυήσεις»*, δίνουν στο δικαίωμα αυτό τον χαρακτήρα της θέσπισης υποχρέωσης του κοινού νομοθέτη να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα

πρόσθετα μέτρα, ώστε να προστατεύεται αποτελεσματικά το εν λόγω δικαίωμα.

1.1.1. Σχέση με άλλες διατάξεις.

Η προστασία των προσωπικών δεδομένων αποτελεί ειδικότερη εκδήλωση του δικαιώματος προστασίας της ιδιωτικής ζωής (→ ά. 9 § 1 Σ).

Συνδέεται, επίσης, με τον σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου, όπως αυτά κατοχυρώνονται στο 2ο μόλις άρθρο του Συντάγματός μας, και διαπερνούν το σύνολο του νομικοπολιτικού μας συστήματος, ως μητρικά θεμελιώδη δικαιώματα²⁴.

2. Αντικειμενική συνταγματική αρχή προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

Η προστασία των προσωπικών δεδομένων αντικειμενικά κατοχυρώνεται μέσω της αντικειμενικής συνταγματικής αρχής της προστασίας της ιδιωτικής ζωής.

Το δικαίωμα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων απορρέει από τη γενικότερη αυτή αντικειμενική αρχή, ως ειδικότερη έκφρασή της.

2.1. Το συνταγματικό δικαίωμα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

2.1.1. Αμυντικό συνταγματικό δικαίωμα.

²⁴ Βλ. Α. Δημητρόπουλου, Συνταγματικά Δικαιώματα, Τόμος Γ' – Τεύχ. Ι - ΙΙΙ, 2008, σ. 252 - 264.

Το δικαίωμα του άρθρου 9^A είναι ένα αμυντικό δικαίωμα, όπως και το δικαίωμα του αμέσως προηγούμενου άρθρου 9. Από την ίδια τη διάταξη του άρθρου αυτού, προκύπτει ότι πρόκειται για ένα αμυντικό δικαίωμα κατά των επεμβάσεων στις θεμελιώδεις ελευθερίες και κυρίως στο δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής²⁵.

3. Φορείς.

3.1. Φυσικά πρόσωπα.

Φορείς του δικαιώματος είναι τα φυσικά πρόσωπα, όπως ισχύει και για το μητρικό δικαίωμα στον ιδιωτικό βίο.

3.1.1. Έλληνες και αλλοδαποί.

Φορείς του δικαιώματος της προστασίας των προσωπικών δεδομένων είναι όλα τα φυσικά πρόσωπα, Έλληνες, αλλοδαποί και ανιθαγενείς²⁶, καθώς το Σύνταγμα δεν κάνει καμία σχετική διάκριση.

4. Παραίτηση – συγκατάθεση.

Παραίτηση γενική για το μέλλον από το δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων δεν χωρεί, καθώς δεν είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα. Αντίθετα, ειδική συναίνεση ή παραίτηση από το δικαίωμα είναι παραδεκτή, αρκεί η συγκατάθεση να είναι συγκεκριμένη και να

²⁵ Βλ. Ιγγλεζάκη, ό.π.

²⁶ Βλ. Ιγγλεζάκη, Ευαίσθητα Προσωπικά Δεδομένα, 2004, σ. 57.

παρέχεται ελεύθερα και από φορέα που έχει πλήρη συνείδηση τωνπραττομένων του²⁷.

B) ΓΕΝΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ.

1. Περιεχόμενο του Δικαιώματος.

1.1. Ορισμός.

Πρόκειται για ένα αμυντικό δικαίωμα κατά των επεμβάσεων στις θεμελιώδεις ελευθερίες και ιδίως στο δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής²⁸.

↳ Πεδίο ισχύος.

Το πεδίο ισχύος της συνταγματικής διάταξης του άρθρου 9^A ορίζεται με τη φράση «*ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα*». Η προστασία αφορά, δηλαδή, στη συλλογή, την επεξεργασία και τη χρήση των προσωπικών δεδομένων, που διενεργείται τόσο με ηλεκτρονικά μέσα, όσο και με «*συμβατικά*» με τα σημερινά δεδομένα μέσα, ή και με οποιονδήποτε άλλο τρόπο²⁹.

1.1.1. Corpus και Animus.

²⁷ Βλ. Πρβλ. Α. Δημητρόπουλου, Συνταγματικά Δικαιώματα – Ειδικό Μέρος Τομ. ΙΙΙ Ημ. Β΄, 2005, σ. 169.

²⁸ Βλ. Ι. Ιγγλεζάκη, Ευαίσθητα Προσωπικά Δεδομένα, 2004, σ. 56 - 57.

²⁹ Βλ. Β. Σωτηρόπουλου, Η Συνταγματική Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων, 2006, σ. 93 – 94.

Ως έννομο αγαθό, η ιδιωτική ζωή έχει υλική και πνευματική υπόσταση. Ως *corpus* της ιδιωτικής ζωής νοούνται οι υλικές ενέργειες που την αποτελούν, ενώ ως *animus* νοείται η έννοια της ιδιωτικότητας.

2. Διάκριση από συναφείς έννοιες.

2.1. Το δικαίωμα του πληροφοριακού αυτοκαθορισμού.

Το δικαίωμα του πληροφοριακού αυτοκαθορισμού, σύμφωνα με την απόφαση της 15^{ης} Δεκεμβρίου 1983 του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου, συνίσταται στη δυνατότητα του ατόμου να αποφασίζει και να συμπροσδιορίζει πότε και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι δυνατή η επεξεργασία των πληροφοριών που το αφορούν.

Το περιεχόμενο, δηλαδή, του δικαιώματος του πληροφοριακού αυτοκαθορισμού είναι η ελευθερία του καθενός να δημοσιοποιεί τις πληροφορίες που τον αφορούν, το ειδικότερο δικαίωμα να ενημερώνεται για τη χρήση αυτών των πληροφοριών, αλλά και να αντιτάσσεται στη χρήση που γίνεται χωρίς τη συγκατάθεσή του.

Το δικαίωμα του πληροφοριακού αυτοκαθορισμού δεν αναγνωρίζεται ως ανεξάρτητο δικαίωμα κατά το ελληνικό δίκαιο, αλλά αποτελεί μία πτυχή του δικαιώματος της προστασίας της ιδιωτικής ζωής.

2.1.1. Το απαραβίαστο της ιδιωτικής ζωής.

Η ιδιωτική ζωή αποτελεί «μητρικό δικαίωμα»³⁰ του μερικότερου δικαιώματος της προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

³⁰ Βλ. Α. Δημητρόπουλου, Συνταγματικά Δικαιώματα – Ειδικό Μέρος Τομ. ΙΙΙ Ημ. Β', 2005, σελ 155.

2.1.1.1. Το απόρρητο της επικοινωνίας.

Το σύνολο της ενάσκησης του δικαιώματος της επικοινωνίας καλύπτεται από γενικό απόρρητο.

3. Εξουσία.

3.1. Αποδέκτες.

Το δικαίωμα είναι *αμυντικό*, όπως προελέχθη, και στρέφεται κατά παντός, τόσο κατά του κράτους και των Ν.Π.Δ.Δ., όσο και κατά της ιδιωτικής εξουσίας³¹.

Η «τριτενέργεια» που αναπτύσσει το δικαίωμα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, θεμελιώνεται στη διάταξη του ά. 25 § 1 εδαφ. γ' του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου «*ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν*». Άλλωστε, στις σημερινές συνθήκες, ο κίνδυνος που προέρχεται από την ιδιωτική εξουσία για συλλογή, επεξεργασία και χρήση προσωπικών δεδομένων είναι ολοένα και μεγαλύτερος.

4. Περιορισμοί.

Η προστασία των προσωπικών δεδομένων υπόκειται στους γενικούς συνταγματικούς περιορισμούς:

³¹ Πρβλ. Α. Δημητρόπουλου, Συνταγματικά Δικαιώματα – Ειδικό Μέρος Τομ. ΙΙΙ Ημ. Β', 2005, σ. 155, περί του *απαραβίαστων της ιδιωτικής ζωής*.

- στους σχετικούς με τα δικαιώματα των άλλων,
- στους σχετικούς με το υπέρτερο δημόσιο συμφέρον, οι κυριότεροι εκ των οποίων είναι οι εξής:

- **Ά. 48 Σ:** *Η κατάσταση πολιορκίας,*
- **Ά. 25 § 1 Σ:** *Η αρχή της αναλογικότητας,*
- **Ά. 25 § 1 Σ:** *Επιφύλαξη υπέρ του νόμου,*
- **Ά. 25 § 3 Σ:** *Απαγόρευση καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος,*
- **Ά. 25 § 4 Σ:** *Το χρέος της εθνικής και κοινωνικής αλληλεγγύης,*

Εξειδίκευση αυτών των συνταγματικών περιορισμών αποτελούν οι διατάξεις:

- **Ά. 5 § 2 παρ. ε' του Ν. 2472/1997:** *Η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών.*
- **Ά. 5 § 2 παρ. δ' του Ν. 2472/1997:** *Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση έργου δημόσιου συμφέροντος ή έργου που*

εμπίπτει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας και εκτελείται από δημόσια αρχή ή έχει ανατεθεί από αυτή.

- **Α. 11 § 4 του Ν. 2472/1997:** Με απόφαση της Αρχής, μπορεί να αρθεί εν όλω ή εν μέρει η υποχρέωση ενημέρωσης σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 3, εφόσον η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα γίνεται για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων.

Περαιτέρω, ο νόμος 2472/1997 περιέχει τις προϋποθέσεις επεξεργασίας τόσο των απλών (→ ά. 5), όσο και των ευαίσθητων (→ ά. 7) προσωπικών δεδομένων.

Ο βασικός (και αυτονόητος) περιορισμός που θέτουν αυτά τα άρθρα είναι η **συγκατάθεση** του υποκειμένου των δεδομένων, η οποία, εφόσον έχει δοθεί σύμφωνα με το νόμο και τα χρηστά ήθη, αίρει την απαγόρευση επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων.

Ως προς τα απλά δεδομένα, σύμφωνα με το ά. 5 του Νόμου, επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση, όταν:

α) Η επεξεργασία είναι **αναγκαία για την εκτέλεση σύμβασης**, στην οποία συμβαλλόμενο μέρος είναι το υποκείμενο των δεδομένων ή για τη λήψη μέτρων κατόπιν αιτήσεως του υποκειμένου κατά το προσυμβατικό στάδιο.

β) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την **εκπλήρωση υποχρεώσεως** του υπεύθυνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από το νόμο.

γ) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για τη **διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου**, εάν αυτό τελεί σε φυσική ή νομική αδυναμία να δώσει τη συγκατάθεσή του.

δ) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την **εκτέλεση έργου δημόσιου συμφέροντος ή έργου που εμπίπτει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας** και εκτελείται από δημόσια αρχή ή έχει ανατεθεί από αυτή είτε στον υπεύθυνο επεξεργασίας είτε σε τρίτο, στον οποίο γνωστοποιούνται τα δεδομένα.

ε) Η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την **ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος** που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών.

Ο νόμος 2472/1997 στο άρθρο 7 προβλέπει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες επιτρέπεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, ύστερα από άδεια της ΑΠΔΠΧ. Οι περιπτώσεις αυτές είναι οι εξής:

α) όταν υπάρχει η **συγκατάθεση** του υποκειμένου.

β) Όταν η επεξεργασία είναι αναγκαία για τη **διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου ή τρίτου**.

γ) Όταν τα δεδομένα δημοσιοποιεί το ίδιο το υποκείμενο ή είναι αναγκαία για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος **ενώπιον δικαστηρίου ή πειθαρχικού οργάνου.**

δ) Όταν η επεξεργασία αφορά **θέματα υγείας.**

ε) Όταν η επεξεργασία εκτελείται από Δημόσια Αρχή και είναι αναγκαία είτε αα) για λόγους **εθνικής ασφάλειας** είτε ββ) για την εξυπηρέτηση των αναγκών εγκληματολογικής ή σωφρονιστικής πολιτικής και αφορά τη **διακρίβωση εγκλημάτων, ποινικές καταδίκες ή μέτρα ασφαλείας** είτε γγ) για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας είτε δδ) για την άσκηση **δημόσιου φορολογικού ελέγχου ή δημόσιου ελέγχου κοινωνικών παροχών.**

στ) Όταν η επεξεργασία πραγματοποιείται για **ερευνητικούς και επιστημονικούς αποκλειστικά σκοπούς** και υπό τον όρο ότι τηρείται η ανωνυμία.

ζ) Όταν η επεξεργασία αφορά **δεδομένα δημοσίων προσώπων**, εφόσον αυτά συνδέονται με την **άσκηση δημοσίου λειτουργήματος** ή τη **διαχείριση συμφερόντων τρίτων**, και πραγματοποιείται αποκλειστικά για την άσκηση του **δημοσιογραφικού επαγγέλματος.**

Πέραν αυτών, από τη νομολογία της ΑΠΔΠΧ προκύπτουν και άλλοι περιορισμοί, οι οποίοι μπορούν κατηγοριοποιηθούν ως εξής³²:

α) περιορισμοί σχετικοί με τη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος,

³² Βλ. Σωτηρόπουλου, ό.π., σ. 148 - 186.

β) περιορισμοί σχετικοί με τη λειτουργία της ελεύθερης αγοράς,

γ) περιορισμοί σχετικοί με την ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης,

δ) περιορισμοί σχετικοί με την άσκηση δικαιωμάτων ενώπιον της Δικαιοσύνης,

ε) περιορισμοί σχετικοί με την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας,

στ) περιορισμοί σχετικοί με την προστασία της επιστημονικής ελευθερίας,

ζ) περιορισμοί σχετικοί με το δικαίωμα πρόσβασης σε δημόσια έγγραφα.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΕΙΔΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

Η αυξημένη προστασία με την οποία περιβάλλει το δίκαιο ορισμένες κατηγορίες πληροφοριών εισάγουν τη διχοτόμηση της έννοιας των προσωπικών δεδομένων σε «*απλά*» και «*ευαίσθητα*» (Α). Αν και η θεωρητική θεμελίωση της αυξημένης προστασίας των «ευαίσθητων» δεδομένων δεν έχει κριθεί επαρκής³³, η σύνδεση των πληροφοριών αυτών με κριτήρια που μπορεί να οδηγήσουν σε δυσμενείς διακρίσεις απειλούν την αρχή της ισότητας, αποτελεί ένα πειστικό επιχείρημα για την εξαιρετική αυτή νομική μεταχείριση. Ωστόσο, ο νομοθέτης δεν δίνει έναν ορισμό των ευαίσθητων δεδομένων, αλλά επιλέγει την απαρίθμηση συγκεκριμένων πληροφοριών, δημιουργώντας έναν *numerus clausus*, ο οποίο παραλλάσσει από τη μία έννομη τάξη στην άλλη.

Η νομοθετική δε πορεία της κατοχύρωσης του δικαιώματος ανέδειξε την αναγκαιότητα της υποστήριξης της νομικής προστασίας προσωπικών δεδομένων από τη λειτουργία ενός ανεξάρτητου δημόσιου φορέα, ο οποίος δραστηριοποιείται ιδίως στο επίπεδο της πρόληψης και της πρακτικής αποτελεσματικότητας του δικαιώματος³⁴.

Σε εθνικό επίπεδο, η συνταγματική επιταγή της διασφάλισης του δικαιώματος από ανεξάρτητη αρχή εκπληρώνεται με τη λειτουργία της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Β).

Α) «ΑΠΛΑ» ΚΑΙ «ΕΥΑΙΣΘΗΤΑ» ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ.

³³ Βλ. Ι. Ιγγλεζάκης, ό.π. σελ. 165 επ.

³⁴ Βλ. Α. Μήτρου, «Ο θεσμικός έλεγχος της προστασίας προσωπικών πληροφοριών» στο συλλογικό έργο: Ελληνική Εταιρία Πληροφορικής και Υπολογιστών (ΕΠΥ), Ασφάλεια πληροφοριών – Τεχνικά, Νομικά και Κοινωνικά θέματα, Αθήνα, 1996, σελ. 341 επ. Στην απόφαση Gaskin κατά Η.Β. το ΕΔΔΑ νομολόγησε ότι η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει την ύπαρξη μίας ανεξάρτητης αρχής που αποφασίζει για την πρόσβαση του ατόμου στα στοιχεία που το αφορούν και τηρούνται από δημόσιο φορέα.

Ο υψηλός βαθμός διακινδύνευσης της ιδιωτικής ζωής που εγκυμονεί η συλλογή, η επεξεργασία, καθώς και η εν γένει χρήση ορισμένων κατηγοριών προσωπικών δεδομένων, έχει οδηγήσει στον διαχωρισμό των προσωπικών δεδομένων σε «*απλά*» και «*ευαίσθητα*».

Τη διάκριση αυτή την κατοχυρώνει και ο Ν. 2472/1997 περί προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στο ά. 2 περ. β, όπου τα ευαίσθητα δεδομένα ορίζονται ως «*τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων.*».

Και στο ά. 7 του Νόμου, θεσπίζεται η απαγόρευση επεξεργασίας ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, και αναγνωρίζονται επτά εξαιρέσεις³⁵.

Εν συνεχεία παρατίθεται ένας ενδεικτικός κατάλογος απλών και ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, όπως τον έχει καταρτίσει η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα:

Απλά Δεδομένα³⁶

- **στοιχεία αναγνώρισης:** προσωπικά στοιχεία, καταγωγή, κλπ.,
- **προσωπικά χαρακτηριστικά:** φυσικά χαρακτηριστικά, ενδιαφέροντα, συνήθειες, κλπ.,

³⁵ Πρβλ. ανωτέρω παρ. 3 «Περιορισμοί».

³⁶ Παρατίθενται ενδεικτικά παραδείγματα απλών και ευαίσθητων δεδομένων, όπως τα έχει καθορίσει η ΑΠΔΠΧ, βλ.: http://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,19247&_dad=portal&_schema=PORTAL «Παράρτημα (για το έντυπο 2)».

- **οικογενειακές συνθήκες:** οικογενειακή κατάσταση, κοινωνικές επαφές, κλπ,
- **εκπαίδευση:** ακαδημαϊκή δραστηριότητα, σπουδαστικό/μαθητικό αρχείο, κλπ.,
- **οικονομική κατάσταση:** έσοδα, περιουσιακά στοιχεία, επενδύσεις, δάνεια, τραπεζικοί λογαριασμοί, πιστωτικές κάρτες, δεδομένα ασφάλισης, κληρονομιά, αποζημίωση, κλπ.,
- **εργασία:** παρούσα εργασία, δεδομένα πρόσληψης, εργασιακή συμπεριφορά, κλπ,
- **δεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών:** δεδομένα θέσης, δεδομένα κίνησης, κλπ.

Ευαίσθητα Δεδομένα

- **φυλετική ή εθνική προέλευση:** εθνική καταγωγή, μειονότητες, κλπ.,
- **πολιτικά φρονήματα:** δεδομένα πολιτικών πεποιθήσεων,
- **θρησκευτικές πεποιθήσεις:** δεδομένα θρησκευτικής πίστης,
- **Φιλοσοφικές πεποιθήσεις:** δεδομένα φιλοσοφικών αντιλήψεων.
- **συνδικαλιστική δράση:** συνδικαλιστική δραστηριότητα,
- **υγεία:** φυσική και πνευματική κατάσταση, ανικανότητες και αναπηρίες, ιατρικό ιστορικό ασθενούς, χορήγηση φαρμάκων, κλπ,

- **κοινωνική πρόνοια:** ασφάλιση, σύνταξη,
- **ερωτική ζωή:** σεξουαλική ζωή,
- **ποινικές διώξεις:** καταγγελίες, διώξεις, διοικητικές ποινές, κλπ.,
- **καταδίκες:** αποφάσεις δικαστηρίων, ποινικό μητρώο.

B) Η ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ.

1. Εισαγωγικά.

Αποστολή της Αρχής αποτελεί η προστασία των δικαιωμάτων της προσωπικότητας και της ιδιωτικής ζωής του ατόμου στην Ελλάδα, σύμφωνα με τις διατάξεις των Ν. 2472/1997 και 3471/2006. Πρωταρχικός σκοπός της Αρχής είναι η προστασία του πολίτη από την παράνομη επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων, αλλά και η συνδρομή προς αυτόν σε κάθε περίπτωση που διαπιστώνεται παραβίαση των σχετικών δικαιωμάτων του σε κάθε επιχειρησιακό τομέα (→ χρηματοπιστωτικά, υγεία, ασφάλιση, εκπαίδευση, δημόσια διοίκηση, μεταφορές, ΜΜΕ, κ.ο.κ).

Επίσης, σκοπός της Αρχής είναι η υποστήριξη και καθοδήγηση των υπεύθυνων επεξεργασίας στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους απέναντι στο νόμο, λαμβάνοντας υπόψη τις νέες ανάγκες υπηρεσιών της ελληνικής κοινωνίας, καθώς και την διείσδυση των σύγχρονων ψηφιακών επικοινωνιών και δικτύων. Ως εκ τούτου, η Αρχή στρέφει ιδιαίτερα την προσοχή της μεταξύ άλλων στην παρατήρηση και

αντιμετώπιση ζητημάτων που προκύπτουν με την εξέλιξη των νέων τεχνολογιών και εφαρμογών.

2. Ίδρυση.

Η ΑΠΔΠΧ ιδρύθηκε με το νόμο [2472/97](#) ως κεντρικός φορέας ελέγχου εφαρμογής του. Στην ίδρυση της Αρχής αναφέρεται το Δ΄ Κεφάλαιο του Νόμου (↪ άρθρα 15 – 20), όπου ορίζονται τα σχετικά με τη σύσταση, την αποστολή, τη νομική φύση, τη συγκρότηση, τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα των μελών της, τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά τους, αλλά και τις αρμοδιότητες, τη λειτουργία και τις αποφάσεις της Αρχής.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 2 § 1 του Ν. 3051/2002, η Αρχή απολαμβάνει λειτουργικής ανεξαρτησίας και δεν υπόκειται σε έλεγχο από κυβερνητικά όργανα ή άλλες διοικητικές αρχές.

Παράλληλα, τα μέλη της απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας, βάσει του ά. 101^A του Συντάγματος και του ά. 15 § 2 του Ν. 2472/97.

3. Αρμοδιότητες.

Οι αρμοδιότητες της ΑΠΔΠΧ διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:

α) *Διοικητικές – Ελεγκτικές αρμοδιότητες,*

β) *Κανονιστικές – Συμβουλευτικές αρμοδιότητες,*

γ) *Αρμοδιότητες Απολογισμού Δημοσιοποίησης Συνεργασιών.*

Συνοπτικά οι αρμοδιότητες αυτές περιλαμβάνουν:

3.1. Διοικητικές – Ελεγκτικές Αρμοδιότητες της ΑΠΔΠΧ.

3.1.1. Διατήρηση Αρχείου Γνωστοποιήσεων και Έκδοση αδειών.

Η Αρχή εκδίδει άδειες, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, για τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, για τη διαβίβαση δεδομένων σε χώρες εκτός Ε.Ε. ή/ και για τη διασύνδεση δεδομένων.

Στην έκδοση αδειάς προβαίνει έπειτα από την υποβολή γνωστοποίησης εκ μέρους των υπευθύνων επεξεργασίας των δεδομένων, τις οποίες γνωστοποιήσεις διατηρεί στο **Μητρώο Γνωστοποιήσεων**.

3.1.2.1. Διενέργεια διοικητικών ελέγχων.

Η Αρχή διενεργεί ελέγχους σε αρχεία του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα. Οι έλεγχοι πραγματοποιούνται, είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας, από υπαλλήλους του Τμήματος Ελεγκτών, οι οποίοι ενεργούν ως ειδικοί ανακριτικοί υπάλληλοι, έχοντας δικαίωμα πρόσβασης σε κάθε αρχείο, χωρίς να μπορεί να τους αντιταχθεί κανενός είδους απόρρητο. Με την ολοκλήρωση του ελέγχου, συντάσσεται πόρισμα, το οποίο υποβάλλεται στην ολομέλεια της Αρχής.

Η Αρχή ασκεί επίσης ανεξάρτητο έλεγχο στο **εθνικό τμήμα του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν**, σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 1 της **Σύμβασης Εφαρμογής της Συμφωνίας Σένγκεν** (Ν. 2514/1997 ΦΕΚ 140 Α'), ασκεί τις αρμοδιότητες της εθνικής εποπτικής αρχής που προβλέπεται στο άρθρο 23 της **Σύμβασης ΕΥΡΩΠΙΟΛ** (Ν. 2605/1998 ΦΕΚ 88 Α'), και τις αρμοδιότητες της εθνικής εποπτικής

αρχής που προβλέπεται στο άρθρο 17 της **Σύμβασης για τη χρήση της πληροφορικής στον τελωνειακό τομέα** (Ν. 2706/1999 ΦΕΚ 77 Α'), καθώς και τις αρμοδιότητες εποπτείας που προκύπτουν από οποιαδήποτε άλλη διεθνή συμφωνία.

3.1.2.2. Εξέταση προσφυγών – καταγγελιών - ερωτημάτων.

Η ΑΠΔΠΧ εξετάζει παράπονα και ερωτήματα σχετικά με την εφαρμογή του νόμου και την προστασία των δικαιωμάτων των αιτούντων, όταν αυτά θίγονται από την επεξεργασία δεδομένων και εκδίδει σχετικές Αποφάσεις. Επίσης, επιβάλλει στους υπεύθυνους επεξεργασίας ή στους τυχόν εκπροσώπους τους διοικητικές κυρώσεις, για παράβαση των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τον νόμο 2472/1997 και από κάθε άλλη ρύθμιση που αφορά την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Τέλος, η Αρχή μπορεί να καταγγείλει τις παραβάσεις των διατάξεων του νόμου στις αρμόδιες διοικητικές και δικαστικές αρχές.

3.2. Κανονιστικές Αρμοδιότητες της ΑΠΔΠΧ.

Στις αρμοδιότητες της Αρχής περιλαμβάνεται και η έκδοση Οδηγιών³⁷, για την ενιαία εφαρμογή των ρυθμίσεων που αφορούν στην

³⁷ Οι σημαντικότερες οδηγίες που έχει εκδώσει η ΑΠΔΠΧ είναι οι ακόλουθες:

α) η Οδηγία 1122 / 2000 για τα κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης (http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/LAW/NOMOTHESIA%20PROSOP IKA%20DEDOME NA/1122_2000.DOC),

β) η Οδηγία 115 / 2001 για την επεξεργασία δεδομένων των εργαζομένων (http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/LAW/NOMOTHESIA%20PROSOP IKA%20DEDOME NA/1830_2001.DOC),

και

γ) η Οδηγία 1/2005 για την ασφαλή καταστροφή προσωπικών δεδομένων μετά το πέρας της περιόδου που απαιτείται για την πραγματοποίηση του σκοπού επεξεργασίας

προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και η έκδοση Κανονιστικών πράξεων³⁸ για τη ρύθμιση ειδικών, τεχνικών και λεπτομερειακών θεμάτων.

Επίσης, η ΑΠΔΠΧ απευθύνει συστάσεις και υποδείξεις στους υπεύθυνους επεξεργασίας ή τους τυχόν εκπροσώπους τους και δίδει κατά την κρίση της δημοσιότητα σε αυτές, και υποστηρίζει τα επαγγελματικά σωματεία και λοιπές ενώσεις φυσικών ή νομικών προσώπων που διατηρούν αρχεία στην κατάρτιση κωδικών δεοντολογίας σχετικά με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Τέλος, η Αρχή γνωμοδοτεί για κάθε ρύθμιση που αφορά στην επεξεργασία και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

3.3 Αρμοδιότητες Απολογισμού και Δημοσιοποίησης Συνεργασιών.

Στόχο της ΑΠΔΠΧ αποτελεί και η ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων καθώς και των υπεύθυνων επεξεργασίας ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Σε αυτή την κατεύθυνση, η Αρχή:

- Συντάσσει ετήσια έκθεση για την εκτέλεση της αποστολής της κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος.

(http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/LAW/NOMOTHESIA%20PROSOP IKA%20DEDOME NA/1_2005.DOC).

³⁸ Ενδεικτικές Κανονιστικές Πράξεις, που έχουν εκδοθεί από την ΑΠΔΠΧ είναι οι εξής:
α) Η Κανονιστική Πράξη **408/1998** για την **Ενημέρωση υποκειμένων επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δια του τύπου** (<http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/LAW/NOMOTHESIA%20PROSOP IKA%20DEDOME NA/408.DOC>),

και,

β) Η Κανονιστική Πράξη **24/2004** για τις **Προϋποθέσεις τήρησης αρχείου από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.** (<http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/LAW/NOMOTHESIA%20PROSOP IKA%20DEDOME NA/24-04.DOC>).

- Ανακοινώνει στη Βουλή παραβάσεις των ρυθμίσεων που αφορούν στην προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Συνεργάζεται με αντίστοιχες αρχές άλλων κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης σε ζητήματα σχετικά με την άσκηση των αρμοδιοτήτων της.

4. Σημαντικές Αποφάσεις της ΑΠΔΠΧ³⁹.

59/2007: Κάμερες σε ξενοδοχείο.

Με την απόφαση αυτή, η ΑΠΔΠΧ υποχρέωσε τη διοίκηση του ξενοδοχείου ATHENAEUM INTERCONTINENTAL ATHENS να αφαιρέσει ή να επανατοποθετήσει κάμερες, να μειώσει τον χρόνο τήρησης των δεδομένων στις 3 (τρεις) ημέρες, να αναρτήσει συμπληρωματικές ενημερωτικές πινακίδες, να συντάξει και να υποβάλει στην Αρχή κώδικα δεοντολογίας για την χρήση του κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης.

Στο ξενοδοχείο λειτουργούσε κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης, το οποίο δεν είχε γνωστοποιηθεί στην Αρχή, και το οποίο μπορούσε να θίγει την ιδιωτικότητα των εργαζομένων και των πελατών του ξενοδοχείου, αλλά και των διερχομένων από τους γύρω δρόμους.

³⁹ Οι αποφάσεις της ΑΠΔΠΧ βρίσκονται στην ιστοσελίδα:
http://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33%2C15453&_dad=portal&_schema=PORTAL&_piref33_15473_33_15453_15453.3.etos=2004&_piref33_15473_33_15453_15453.arithmosApofasis=24&_piref33_15473_33_15453_15453.thematikiEnotita=-1&_piref33_15473_33_15453_15453.ananeosi=%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BD%CE%AD%CF%89%CF%83%CE%B7

45 34/2007: Διαβίβαση ευαίσθητων δεδομένων από το ΙΚΑ.

Με την απόφαση αυτή η Αρχή διέταξε άμεση ολική αναστολή κάθε επεξεργασίας, και με οποιοδήποτε τρόπο, ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που αφορούν τους πρώην εργαζόμενους στην εταιρεία GOODYEAR DUNLOP ΕΛΑΣΤΙΚΑ ΕΛΛΑΣ και διαβιβάστηκαν σε αυτήν παρανόμως από το ΙΚΑ.

45 19/2007: Χορήγηση στοιχείων από το Ληξιαρχείο προς τοπικό Σύλλογο.

Η Αρχή κλήθηκε να γνωμοδοτήσει κατά πόσο είναι σύμφωνη με το Ν. 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η χορήγηση εγγράφως στον πρόεδρο του Συλλόγου ατόμων με καταγωγή από συγκεκριμένη περιοχή που εδρεύει στην Αθήνα κατόπιν αιτήματός του, όλων των ληξιαρχικών γεγονότων που συντελούνται στη συγκεκριμένη Ληξιαρχική Περιφέρεια και ειδικότερα των γεννήσεων, γάμων, βαφτίσεων και θανάτων, προκειμένου να δημοσιευτούν στην εφημερίδα του Συλλόγου.

Σύμφωνα με την απόφαση, για τα δεδομένα όσων έχουν αποβιώσει δεν εφαρμόζεται ο Ν. 2472/1997.

Σε σχέση με τα υπόλοιπα ληξιαρχικά γεγονότα (→ γεννήσεις, βαφτίσεις, γάμους), η Αρχή γνωμοδότησε ότι η έγγραφη χορήγησή τους ως συνόλου στον Σύλλογο αντιβαίνει στις διατάξεις του Ν. 2472/1997.

45 6/2007⁴⁰: Δημοσιοποίηση των στοιχείων των απαλλαγέντων από τη στράτευση.

⁴⁰ Στην απόφαση 6/2007 η Αρχή προέβη στον ορισμό της έννοιας του «δημοσίου προσώπου», όπως αναφέρεται στο ά. 7 παρ. 2 ζ' του ν. 2472/1997: «Ως δημόσια πρόσωπα νοούνται τα

Απόφαση της Αρχής με την οποία δεν επέτρεψε στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας να δημοσιοποιήσει τα στοιχεία προσώπων που παράνομα απαλλάχθηκαν από την υποχρέωση στράτευσης για λόγους υγείας.

☞ 61/2004: Απόρρητο της χρήσης του Η/Υ στον χώρο εργασίας.

Με την απόφαση αυτή, η ΑΠΔΠΧ απηύθυνε σύσταση σε εταιρία να διαθέσει χώρο στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές των εργαζομένων, όπου δεν θα είναι επιτρεπτή η πρόσβαση τρίτων.

Προειδοποίησε επίσης να μην καταγράφονται οι ιστοσελίδες που επισκέπτονται οι εργαζόμενοι, και να μην παρακολουθούνται οι κλήσεις ή η ηλεκτρονική αλληλογραφία των εργαζομένων, παρά μόνο όταν είναι απολύτως αναγκαίο.

☞ 24/2004: Τήρηση αρχείου από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.

Η απόφαση αυτή της Αρχής έθεσε τις προϋποθέσεις τήρησης αρχείου από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.

πρόσωπα που κατέχουν δημόσια θέση ή/και χρησιμοποιούν δημόσιο χρήμα ή ακόμα και όλοι όσοι διαδραματίζουν ρόλο στη δημόσια ζωή είτε την πολιτική, την οικονομική, την καλλιτεχνική, την κοινωνική, την αθλητική ή οποιουδήποτε άλλου τομέα της δημόσιας ζωής (βλ. απόφαση ΕΔΔΑ Καρολίνα του Ανόβερου κατά Γερμανίας, 24.6.2004, προσφυγή υπ' αριθμ. 59320/00, αποφάσεις της Αρχής με αριθμ. 24, 25 και 26/2005, με περαιτέρω παραπομπές). Στην περίπτωση των προσώπων που θεωρούνται δημόσια, επειδή είναι πρόσωπα επικαιρότητας, η ύπαρξη της ιδιότητας αυτής κρίνεται in concreto, ενόψει της ιδιαίτερης θέσης που κατέχουν στην κοινωνία και της επιρροής που ασκούν στον τομέα των δραστηριοτήτων τους. Έτσι ένας καλλιτέχνης, ένας αθλητής ή ένας δημοσιογράφος μπορεί να είναι δημόσιο πρόσωπο αν και εφόσον συγκεντρώνει τα χαρακτηριστικά που προαναφέρθηκαν σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Με βάση τα παραπάνω, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι κάποιο πρόσωπο αποκτά την ιδιότητα του δημοσίου προσώπου διότι ανήκει σε συγκεκριμένη κατηγορία αναγνωρίσιμων απλώς προσώπων ή αντανακλαστικά, λόγω δηλαδή συγγένειας με δημόσιο πρόσωπο.»

47 52/2003: Σύστημα βιομετρικών μεθόδων στο αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος.

Απόφαση σχετικά με την εφαρμογή συστήματος βιομετρικών μεθόδων στο αεροδρόμιο Ελευθέριος Βενιζέλος.

Σύμφωνα με την ΑΠΔΠΧ, η επεξεργασία βιομετρικών στοιχείων δεν είναι νόμιμη και συνεπώς δεν επιτρέπεται η συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων δακτυλοσκόπησης και ίριδας του ματιού στον ΔΑΑ για την επαλήθευση της ταυτότητας των επιβατών που πρόκειται να ταξιδέψουν.

47 35/2001: Ανάγνωση προσωπικού τετραδίου μαθήτριας.

Με την απόφαση αυτή η Αρχή έκρινε παράνομη την αφαίρεση και ανάγνωση τετραδίου μαθήτριας με προσωπικές της σημειώσεις και διέταξε να επιστραφεί το τετράδιο στην κάτοχό του.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι νέες τεχνολογίες προσφέρουν τη δυνατότητα συγκέντρωσης και επεξεργασίας ηλεκτρονικών δεδομένων, γεννώντας κινδύνους από την αλόγιστη χρήση προσωπικών δεδομένων χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων. Ο κίνδυνος αυτός απασχόλησε τους νομοθέτες ήδη από τη δεκαετία του 1970, ώστε σήμερα στην πλειοψηφία των ευρωπαϊκών κρατών να υπάρχουν νόμοι σχετικοί με την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Σε πολλά μάλιστα εθνικά δίκαια, η προστασία αυτή έχει κατοχυρωθεί και συνταγματικά.

Στην Ελλάδα, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα προστατεύονται ήδη από το 1997 με τον Ν. 2472/1997, με τον οποίο το εθνικό μας δίκαιο εναρμονίστηκε προς την Οδηγία 95/46/EK.

Όμως, μετά την Συνταγματική Αναθεώρηση του 2001, η προστασία των προσωπικών δεδομένων αποτελεί πλέον ένα αυτοτελές συνταγματικό δικαίωμα, το οποίο διαχωρίζεται από συναφείς έννοιες, όπως το δικαίωμα του πληροφοριακού αυτοκαθορισμού, το απαραβίαστο της ιδιωτικής ζωής και το απόρρητο της επικοινωνίας.

Το άρθρο 9^A, που προστέθηκε στο Σύνταγμά μας, προβλέπει και τη συγκρότηση και λειτουργία ανεξάρτητης αρχής για την διασφάλιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, κατοχυρώνοντας έτσι και συνταγματικά την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η οποία είχε ήδη ιδρυθεί με τον Ν. 2472/1997.

Συμπερασματικά, τα νομοθετήματα περί συλλογής, επεξεργασίας και χρήσης των προσωπικών δεδομένων δεν (πρέπει να) έχουν ως στόχο τη νομιμοποίηση αυτών των ενεργειών, αλλά τη ρύθμιση του επιτρεπτού και τον καθορισμό των προϋποθέσεων. Όσο οι τεχνολογικές συνθήκες

καθιστούν ολοένα και ευκολότερη την συλλογή προσωπικών δεδομένων χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου, τόσο χρειάζεται να εξασφαλιστεί το δικαίωμα του κάθε πολίτη να γνωρίζει και να επιλέγει ο ίδιος εάν κάποιος συλλέγει τα προσωπικά του δεδομένα, ποια δεδομένα θα είναι αυτά και για ποιον σκοπό συλλέγονται.

NΟΜΟΛΟΓΙΑ

Εν συνεχεία παρατίθενται οι εξής σημαντικές σχετικές αποφάσεις, των οποίων το πλήρες κείμενο [ακολουθεί](#):

1) [2079/2007 ΑΠ \(ΠΟΙΝ\)](#): Μετάδοση από ενημερωτική τηλεοπτική εκπομπή ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων που αφορούσαν στη σχέση καθηγήτριας κολεγίου με μαθητή της. Ο δημοσιογράφος είχε καταδικαστεί από το Πενταμελές Εφετείο Αθηνών για παράβαση του άρθρου 22 παρ. 4 του Ν. 2472/97, αλλά ο Άρειος Πάγος με την παρούσα του αναιρεί την υπ' αριθμ. 475/2007 απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών, για έλλειψη αιτιολογίας και εσφαλμένης ερμηνείας, δεδομένου ότι δεν προκύπτει ότι όσα μεταδόθηκαν αποτελούν προϊόν πρόσβασης του κατηγορούμενου δημοσιογράφου σε **αρχείο ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**. Σύμφωνα με τον ΑΠ, δεν θεωρούνται δεδομένα οι πληροφορίες των οποίων κάνει κάποιος χρήση και οι οποίες περιήλθαν εις γνώση του, χωρίς να ερευνήσει αυτός κάποιο αρχείο ή χωρίς να του τις έχει μεταδώσει τρίτος που επενέβη σε αρχείο, γιατί εκλείπει η προϋπόθεση του αρχείου ως στοιχείου της αντικειμενικής υπόστασης.

2) [2629/2006 ΣτΕ/ Ένοπλες Δυνάμεις](#) : Απόφαση που επικυρώνει την απόφαση της ΑΠΔΠΧ περί μη δημοσίευσης εκ μέρους του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, στοιχείων των απαλλαγέντων από τη στράτευση.

Καθώς και οι εξής αποφάσεις, οι οποίες παρατίθενται ονομαστικά:

3) Η 1988/2002 του Μον.Πρωτ.Αθ., σχετικά με την πώληση προϊόντων εξ αποστάσεως και την παράνομη αποστολή διαφημιστικών εντύπων.

4) Η 2950/2002 του Μον.Πρωτ.Θεσ., σχετικά με την δωσιδικία νομικού προσώπου σε υπόθεση επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

5) Η 2279/2001 του ΣτΕ, σχετικά με την σύσταση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

6) Η 2282/ 2001 του ΣτΕ, σχετικά με την υπουργική απόφαση που δεν ορίζει ότι το θρήσκευμα περιλαμβάνεται μεταξύ των αναγραφτέων στις ταυτότητες στοιχείων.

7) Η 2286/2001 του ΣτΕ, σχετικά με την άσκηση αίτησης ακυρώσεως κατά πράξεως της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων από πολιτικό κόμμα.

8) Η 984/2001 του Συμβουλίου Εφετών για την παράνομη γνώση, αλλοίωση και ανακοίνωση ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων.

ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

*** 2079/2007 ΑΠ (ΠΟΙΝ)**

**Πηγή: ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ
(INTRACOM IT SERVICES)**

Κείμενο απόφασης υπ' αριθμόν 2079/2007 Α.Π.

Το Δικαστήριο του Αρείου Πάγου

Ζ' Ποινικό Τμήμα

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Μιχαήλ Δέτση, Αντιπρόεδρο Αρείου Πάγου, Γρηγόριο Μάμαλη, Θεοδώρα Γκοϊνη, Βασίλειο Κουρκάκη και Ελευθέριο Μάλλιο

- Εισηγητή, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του στις 14 Νοεμβρίου 2007, με την παρουσία του Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου Στέλιου Γκρόζου (γιατί κωλύεται ο Εισαγγελέας) και της Γραμματέως Χριστίνας Σταυροπούλου, για να δικάσει την αίτηση του αναιρεσειόντος - κατηγορουμένου .. , ο οποίος εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Περικλή Σταυριανάκη, για αναίρεση της υπ' αριθμ. 475/2007 απόφασης του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών, με πολιτικώς ενάγουσα τη .. , η οποία παραστάθηκε με την πληρεξουσία δικηγόρο της Αγγελική Χριστοφορίδου.

Το Πενταμελές Εφετείο Αθηνών, με την ως άνω απόφασή του, διέταξε όσα αναφέρονται σ' αυτή και ο αναιρεσειών - κατηγορούμενος ζητεί τώρα την αναίρεση της απόφασης αυτής, για τους λόγους που αναφέρονται στην από 29^η Μαΐου 2007 αίτησή του αναιρέσεως, η οποία καταχωρίστηκε στο οικείο πινάκιο με τον αριθμό 1042/2007.

Αφού άκουσε τους πληρεξουσίου των διαδίκων, που με προφορική ανάπτυξη ζήτησαν όσα αναφέρονται στα σχετικά πρακτικά και τον Αντεισαγγελέα ο οποίος πρότεινε να γίνει δεκτή η προκείμενη αίτηση αναίρεσης.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Ο νόμος 2472/1997 για την *"Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα"*, όπως υπογραμμίζεται στην εισηγητική έκθεσή του, θεσπίστηκε σε εκπλήρωση υποχρέωσης του κοινού νομοθέτη η οποία απορρέει από τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1, 5 παρ. 1, 9 και 19 του Συντάγματος, οι οποίες ανάγουν την προστασία της αξίας του ανθρώπου σε πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας, προστατεύουν την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του και διασφαλίζουν την ιδιωτική και οικογενειακή ζωή, καθώς και το απόρρητο των επικοινωνιών του. Παράλληλα όμως, η θέσπιση των ρυθμίσεων του νόμου τούτου ήταν επιβεβλημένη και ενόψει των προβλεπόμενων στην οδηγία 95/46/ΕΚ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. Η οδηγία αυτή, όπως προκύπτει από το προοίμιό της, αποβλέπει στην εναρμόνιση των κρατών - μελών, ώστε με την εγκαθίδρυση και λειτουργία της κοινοτικής εσωτερικής αγοράς να κατοχυρώνεται όχι μόνο η δυνατότητα κυκλοφορίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αλλά και η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ατόμου. Το κεφάλαιο Α του εν λόγω νόμου 2472/1997, όπως αυτός ισχύει μετά τις τροποποιήσεις του με το άρθρο 8 του Ν. 2819/2000 και το άρθρο 34 του Ν. 2915/2001, (άρθρα 1 - 3) επιγράφεται **ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ** οι οποίες αναφέρονται στο αντικείμενο του νόμου, τους σχετικούς ορισμούς και το

πεδίο εφαρμογής του. Έτσι, κατά το άρθρο 1 του νόμου τούτου, αντικείμενο αυτού είναι η θέσπιση των προϋποθέσεων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς προστασία των δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών των φυσικών προσώπων και ιδίως της ιδιωτικής ζωής. Στο άρθρο 2 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι: *"Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως: «.....ε) Αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ("αρχείο"), κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία είναι προσιτά με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια". Κατά το άρθρο 3 παρ. 1 του ίδιου άρθρου, οι διατάξεις του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται στην εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη επεξεργασία, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο»..*

Το άρθρο 22 προβλέπει ποινικές κυρώσεις για τις αναφερόμενες σ' αυτό κατηγορίες συμπεριφορών που κρίνονται αξιόποινες. Ειδικότερα, όποιος χωρίς δικαίωμα επεμβαίνει με οποιοδήποτε τρόπο σε αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή λαμβάνει γνώση των δεδομένων αυτών ή τα αφαιρεί, αλλοιώνει, βλάπτει, καταστρέφει, επεξεργάζεται, μεταδίδει ανακοινώνει, τα καθιστά προσιτά σε μη δικαιούμενα πρόσωπα ή επιτρέπει στα πρόσωπα αυτά να λάβουν γνώση των εν λόγω δεδομένων ή τα εκμεταλλεύεται με οποιονδήποτε τρόπο, τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή και αν πρόκειται για ευαίσθητα δεδομένα με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή τουλάχιστον ενός εκατομμυρίου (1.000.000) έως δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) δραχμών, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλες διατάξεις. Οι ποινικές κυρώσεις, όπως άλλωστε είναι φυσικό, ενόψει της ιδιάζουσας βαρύτητάς τους, προβλέπονται όχι γενικώς και αορίστως για κάθε παράβαση των διατάξεών του, αλλά μόνο για συγκεκριμένες ειδικά περιγραφόμενες σοβαρές παραβάσεις. Με εξαίρεση δε των περιπτώσεων

του άρθρου 22 παρ. 5, η οποία ποινικοποιεί τις παραβάσεις συγκεκριμένων αποφάσεων της Αρχής <<προσωπικών δεδομένων>>, το κοινό συνδυαστικό γνώρισμα των ειδικών ποινικών προβλέψεων του άρθρου 22 του Ν. 2472/1997 και εκείνο που προσδίδει βαρύτητα στις σχετικές πράξεις είναι η αναφορά τους στην τήρηση "Αρχείων <<προσωπικών δεδομένων>>". Έτσι, κατά την παρ. 1 του άρθρου 22 γίνεται αξιόποινη η χωρίς γνωστοποίηση στην Αρχή σύσταση και λειτουργία Αρχείου <<προσωπικών δεδομένων>>, κατά την παρ. 2 η διατήρηση "Αρχείου" χωρίς άδεια ή κατά παράβαση των όρων και προϋποθέσεων της άδειας της Αρχής, κατά την παρ. 3 η χωρίς γνωστοποίηση στην Αρχή και άδεια απ' αυτήν διασύνδεσης αρχείων. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι για την αντικειμενική θεμελίωση του εν λόγω εγκλήματος απαιτείται: α) η ύπαρξη δεδομένων που περιλαμβάνονται σε "Αρχείο", ως τέτοιο δε θεωρείται κατ' άρθρο 2 περ. ε, το σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία αποτελούν ή μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο "επεξεργασίας" και τηρούνται ή από το Δημόσιο ή από ενώσεις προσώπων ή φυσικά πρόσωπα, β) υποκείμενο των δεδομένων να είναι το φυσικό πρόσωπο, στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ενώ ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θεωρούνται κάθε πληροφορία που αναφέρονται στο υποκείμενο των δεδομένων και ευαίσθητα δεδομένα είναι αυτά που αφορούν τη φυλετική ή εθνική προέλευση, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε ένωση, σωματείο και συνδικαλιστική οργάνωση, την υγεία, την κοινωνική πρόνοια και την ερωτική ζωή. Έτσι, από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων προκύπτει ότι δεν θεωρούνται δεδομένα οι πληροφορίες των οποίων κάνει κάποιος χρήση και οι οποίες

περιήλθαν εις γνώση του, χωρίς να ερευνήσει αυτός κάποιο αρχείο ή χωρίς να του τις έχει μεταδώσει τρίτος που επενέβη σε αρχείο, γιατί εκλείπει η προϋπόθεση του αρχείου ως στοιχείου της αντικειμενικής υπόστασης. Τούτο συνάγεται επίσης ευθέως και από τη διατύπωση του άρθρου 22 παρ. 4, 5 και 6 του ως άνω νόμου, με τις οποίες απειλούνται ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση παράνομης επεμβάσεως σε αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή αυθαίρετης χρησιμοποίησης του προϊόντος τέτοιας επεμβάσεως, όχι όμως και στην περίπτωση που δεν έχει γίνει τέτοια επέμβαση και ο φερόμενος ως δράστης γνωρίζει τα διαδιδόμενα από μόνος του, αφού στην περίπτωση αυτή δεν στοιχειοθετείται αντικειμενικώς το εν λόγω έγκλημα.

Η καταδικαστική απόφαση έχει την κατά το άρθρο 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠΔ ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, όταν περιέχονται σ' αυτήν με σαφήνεια τα πραγματικά περιστατικά που συγκροτούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος για το οποίο καταδικάσθηκε ο κατηγορούμενος, οι αποδείξεις που τα θεμελιώνουν και οι σκέψεις υπαγωγής τους στην ουσιαστική ποινική διάταξη που εφαρμόσθηκε. Η απαιτούμενη από τις προαναφερόμενες διατάξεις ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, η έλλειψη της οποίας ιδρύει τον από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχείο Δ' λόγο αναιρέσεως, εκτείνεται όχι μόνο στην απόφαση για την ενοχή, την καταδικαστική ή απαλλακτική απόφαση του δικαστηρίου, αλλά σε όλες χωρίς εξαίρεση τις αποφάσεις, ανεξάρτητα του αν αυτές είναι οριστικές ή παρεμπίπτουσες ή αν η έκδοσή τους αφήνεται στη διακριτική ελεύθερη ή ανέλεγκτη κρίση του δικαστή που την εξέδωσε, καθώς και την απόφαση, με την οποία απορρίπτονται αυτοτελείς του κατηγορουμένου ισχυρισμοί. Επομένως, η αιτιολογία αυτή, η έλλειψη της οποίας ιδρύει τον ως άνω λόγο αναιρέσεως, απαιτείται και στην παρεμπίπτουσα απόφαση, με την οποία το δικαστήριο απορρίπτει αίτημα του κατηγορουμένου για

αναβολή ή διακοπή της δίκης, προκειμένου να κληθεί και εξετασθεί, ως μάρτυρας, ο προκύψας από τη διαδικασία, για να επιβεβαιώσει ή διαψεύσει κρίσιμο για την ενοχή του κατηγορουμένου περιστατικό. Περαιτέρω, εσφαλμένη ερμηνεία ουσιαστικής ποινικής διάταξης υπάρχει, όταν ο δικαστής αποδίδει σ' αυτήν διαφορετική έννοια από εκείνη που πράγματι έχει, εσφαλμένη δε εφαρμογή, όταν ο δικαστής δεν υπήγαγε σωστά τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία δέχθηκε, στη διάταξη που εφαρμόστηκε. Περίπτωση δε εσφαλμένης εφαρμογής ουσιαστικής ποινικής διάταξης, που συνιστά λόγο αναίρεσης, κατ' άρθρο 510 παρ. 1 στοιχείο Ε' ΚΠΔ, υπάρχει και όταν η παραβίαση λαμβάνει χώρα εκ πλαισίου, γιατί δεν αναφέρονται στην απόφαση με σαφήνεια, πληρότητα και συγκεκριμένο τρόπο τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν κατά την κρίση του Δικαστηρίου ή κατά την έκθεση αυτών υπάρχει αντίφαση, είτε στην ίδια αιτιολογία, είτε μεταξύ της αιτιολογίας και του διατακτικού της απόφασης, ώστε να μην είναι εφικτός ο έλεγχος από τον Άρειο Πάγο, για την ορθή εφαρμογή του νόμου. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τον επιτρεπτό συνδυασμό του σκεπτικού προς το διατακτικό της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, το Πενταμελές Εφετείο Αθηνών, που δίκασε, ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο, δέχτηκε κατά πλειοψηφία, κατά την αναιρετικώς ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του, ότι από τις καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάστηκαν στο Δικαστήριο τούτο, την ανάγνωση των πρακτικών της πρωτοβάθμιας δίκης, καθώς και των εγγράφων που αναγνώστηκαν, αποδείχθηκαν τα εξής: **"Την 27^η Ιανουαρίου 2000, μεταδόθηκε από τον τηλεοπτικό σταθμό "....." η εκπομπή του κατηγορουμένου δημοσιογράφου ".....", με θέμα το βιασμό εν γένει. Στην εκπομπή αυτή ήταν καλεσμένοι, μεταξύ άλλων, ο .. και η .., πρώην μαθητές της εγκαλούσας ., στο Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδας ".....", όπου η τελευταία εργαζόταν, ως καθηγήτρια ψυχολογίας. Κατά τη διάρκεια**

της εκπομπής, ο κατηγορούμενος, συζητώντας με τους προαναφερόμενους καλεσμένους του, χωρίς δικαίωμα (και μάλιστα χωρίς την παρουσία, ούτε προγενέστερη πρόσκληση της εγκαλούσας να συμμετάσχει στη συζήτηση) μετέδωσε και κατέστησε προσιτά σε μη δικαιούμενα πρόσωπα, ευαίσθητα <<προσωπικά δεδομένα>>, που αφορούσαν την ερωτική ζωή της εγκαλούσας. Ειδικότερα, ευθύς εξ αρχής, απευθυνόμενος προς τους .. και .. , είπε, μεταξύ άλλων: *"Έχω ακούσει κάποιους εκπληκτικούς διαλόγους που είχατε με μία καθηγήτριά σας και οι δύο"* (βλ. σελ. 6, στίχοι 14 – 15 της ακριβούς απομαγνητοφώνησης από την εκπομπή της 27 – 01 - 2000). Στη συνέχεια (βλ. σελ. 9 στίχος 5 της ίδιας απομαγνητοφώνησης) ο κατηγορούμενος είπε: *"Να πάμε στη δική σας υπόθεση"*. Απαντά τότε ο (Λ), δηλαδή ο .. *"Να πάμε"* και ακολούθως (βλ. σελ. 9, στίχοι 18 – 19 απομαγνητοφώνησης) ο κατηγορούμενος, απευθυνόμενος προς τον .. , προκαταβολικά και κατά τρόπο επιβεβαιωτικό των όσων ο ίδιος είχε ακούσει από τους προαναφερθέντες *"εκπληκτικούς διαλόγους που είχαν οι καλεσμένοι του με την καθηγήτριά τους"*, είπε: *"Μόνος μπαίνατε στο κολλέγιο και επειδή είχατε μία υποτροφία, μπορέσατε να συνεχίσετε τις σπουδές σας. Και εκεί σας ερωτεύθηκε μία καθηγήτριά σας"*. Δηλαδή στο σημείο αυτό μετέδωσε ο ίδιος ο κατηγορούμενος <<προσωπικά δεδομένα>> της εγκαλούσας, που ο ίδιος είχε ακούσει και ακολούθως κεντρίσει τον Γ1 να απαντήσει για να αποκαλύψει περισσότερα.

Τότε ο .. απαντά: *"Ε, με ερωτεύτηκε. Με πλησίασε βλέποντας ότι υπήρχαν κάποια προβλήματα. Διότι δεν απέδιδα στο μάθημά της, και με πλησίασε και μου λέει "τι γίνεται στη ζωή σου, σε βλέπω ότι λίγο αποκομμένος είσαι, δεν αποδίδεις, οι βαθμοί σου λίγο πεσμένοι...."*. Της λέω *"εργάζομαι μέχρι τα ξημερώματα, έχω αυτά τα προβλήματα, δεν έχω οικογένεια, τι να κάνουμε;"* και μου προσέφερε, μου έκανε μία πρόταση να με βοηθήσει με ιδιαίτερα" (.....) *"Ήταν και ψυχολόγος η συγκεκριμένη καθηγήτρια"* (..)

"Καθηγήτρια ψυχολογίας, ναι. Λοιπόν, μου προσέφερε κάποια ιδιαίτερα μαθήματα, προκειμένου να μη δουλεύω τέτοιο ωράριο, μέχρι τις 2 – 3 τα ξημερώματα και εξελίχτηκε μία φίλια, η οποία φίλια, εκ μέρους μου ήταν περισσότερο υποχρέωση και ευγνωμοσύνη, για τη βοήθεια που μου παρείχε. Κάποια στιγμή αυτή η φίλια όμως, έγινε ερωτική, έγινε ερωτικός δεσμός κατά λάθος. Κατά λάθος λέω, γιατί ήταν παντρεμένη η γυναίκα και 20 χρόνια μεγαλύτερή μου. Δεν υπάρχει βάση για ερωτικό δεσμό, ο οποίος, δυστυχώς, δεν είχε το πιο αίσιο τέλος που θα μπορούσε να έχει, διότι σκαρφίστηκε αυτή ένα σχέδιο εναντίον μου, το οποίο σχέδιο προέκυψε, διότι εφόσον πέρασε μία διετία του δεσμού αυτού γυρνάω και της λέω ότι κοιτάξε να σου πω κάτι, εσύ είσαι παντρεμένη εγώ είμαι νέος θέλω να φτιάξω τη ζωή μου δεν μπορεί να συνεχιστεί. Στράβωσε αυτή, παρεξηγήθηκε, μου λέει και γιατί εγώ άφησα τον άντρα μου για σένα και τα λοιπά, εν τω μεταξύ δεν τον είχε αφήσει τον άντρα της, ούτε διαζύγιο πήραν ούτε και τον είχε αφήσει. Μας είχε και τους δύο μαζί. Αλλά εν πάση περιπτώσει σκαρφίστηκε το εξής ότι μου λέει και να μην θέλεις ερωτικό δεσμό μαζί μου, εμένα δεν με πειράζει, εξακολουθώ να σε αγαπώ έστω και αδερφικά, σαν μικρότερο αδερφό μου λέει και θα σε στηρίζω στα πάντα". Αλλά και στη συνέχεια (βλ. σελ. 11, στίχοι 19 – 21 απομαγνητοφώνησης) ο κατηγορούμενος επαναλαμβάνει "Μάλιστα. Παρακολούθησα κάποιες τηλεφωνικές συνομιλίες που έχετε με την εν λόγω καθηγήτρια τόσο εσείς όσο και η σύντροφός σας και έμεινα έκπληκτος κα .. γιατί μαζί σας συζητάει στα Αγγλικά και κάποιες φορές το γυρίζετε στα Ελληνικά λέγοντάς σας ότι ο μαθητής της έχει κάνει δύο φόνους τρεις, έχει σκοτώσει ανθρώπους στην Αμερική διώκεται για.....". Δηλαδή **και πάλι ο κατηγορούμενος επιβεβαιώνει ότι έχει παρακολουθήσει κάποιες τηλεφωνικές συνομιλίες που είχαν η εγκαλούσα με τον .. και τη σύντρόφό του .., που αναφέρονται σε προσωπικά (ερωτικά) δεδομένα της εγκαλούσας, που προαναφέρθηκαν από αυτόν σε γενικές γραμμές**

και μεταδίδει αυτά τα οποία ο ίδιος είχε ακούσει από "εκπληκτικούς διάλογους" - "τηλεφωνικές συνομιλίες" της εγκαλούσας με τους ..

και . . . Ενώ στην αρχή (σελ. 9 απομαγνητοφώνησης) ο κατηγορούμενος προκαταβολικά είπε προς τον .. *"ότι ερωτεύθηκε μία καθηγήτριά του"* και αφού ειπώθηκαν κατά τη διάρκεια της τηλεοπτικής εκπομπής τα περί ερωτικού δεσμού, ο κατηγορούμενος θέλοντας να διορθώσει το λάθος του, αναδιπλώνεται πολύ αργότερα (βλ. σελ. 12 απομαγνητοφώνησης), λέγοντας *"Θα ήθελα να σταματήσουμε εδώ γιατί θα δώσω συνέχεια σε αυτή την ιστορία μαζί σας και αναζητώ και τη συγκεκριμένη καθηγήτρια για να πούμε πώς είναι δυνατόν αυτά να συμβαίνουνε στο χώρο της παιδείας. Διότι η προσωπική σχέση η ερωτική δεν μας αφορά καθόλου και δεν μας ενδιαφέρει. Από κει και πέρα αρχίζει το δράμα όμως"*, ενώ αντιθέτως, όπως προαναφέρθηκε, η ερωτική ζωή της εγκαλούσας τον ενδιέφερε και όσα, κατά τη διάρκεια της τηλεοπτικής εκπομπής με λεπτομέρεια έλεγε ο .., ο κατηγορούμενος δεν τον διέκοπτε, αλλά τον άφηνε να ομιλεί εκτός των άλλων και περί του ερωτικού δεσμού του με την εγκαλούσα καθηγήτριά του, χάριν απλώς και μόνον της τηλεθέασης. Κατά τη διάρκεια της εκπομπής αυτής (της 27 – 01 - 2000), η οποία αναμεταδόθηκε από τον ίδιο τηλεοπτικό σταθμό, πανελλήνιας εμβέλειας και την 29 – 01 – 2000 (ειδικά για την αναμετάδοση ο κατηγορούμενος ισχυρίζεται ότι αυτή ανάγεται σε ευθύνη των εκπροσώπων του τηλεοπτικού σταθμού), **ο κατηγορούμενος αποφεύγει να προσδιορίσει το εκπαιδευτικό ίδρυμα και να κατονομάσει τη θιγόμενη καθηγήτρια ψυχολογίας.**

Ως προς το εκπαιδευτικό ίδρυμα, η περιγραφή των πραγματικών περιστατικών είναι ικανή να οδηγήσει τους τηλεθεατές στον προσδιορισμό του. Μάλιστα δε (βλ. σελ. 12 στοίχος 11 της απομαγνητοφώνησης), ο κατηγορούμενος λέγει: *"Έχω την εντύπωση ότι στα αμερικανικά κολέγια υπάρχει ένα άλλο επίπεδο, ένα διαφορετικό*

κλίμα. Τώρα αυτό που μου διηγείστε εδώ πέρα είναι ένα γκραν - γκινιόλ", δηλαδή κάνει ο ίδιος ειδικότερο προσδιορισμό ότι το κολέγιο αυτό είναι Αμερικανικό.

Ως προς το πρόσωπο της θιγόμενης καθηγήτριας, **καίτοι το ονοματεπώνυμό της δεν αναφέρεται κατά τη διάρκεια της εκπομπής, ο προσδιορισμός της ταυτότητάς της είναι ευχερής για το άμεσο επαγγελματικό, κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον της, λόγω κυρίως της παρουσίας του καταγγέλλοντας, πρώην μαθητή της, καθώς και της δημοσίευσης της δικής του ταυτότητας (βλ. και την απόφαση του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης).** Γι' αυτό, η εγκαλούσα δέχτηκε την επομένη της εκπομπής πολλά τηλεφωνήματα από μαθητές της και φίλους της, οι οποίοι την ενημέρωσαν για την εκπομπή, πιστεύοντας, με βάση τα πιο πάνω στοιχεία, ότι σε αυτήν αναφερόταν η εκπομπή. **Δεν μειώνει τη βαρύτητα της προσβολής η αδυναμία του συνόλου του εκτός του επαγγελματικού και κοινωνικού κύκλου των τηλεθεατών, που παρακολούθησαν την εν λόγω εκπομπή, να προσδιορίσει την ταυτότητά της.** Άλλωστε και οι υπεύθυνοι του κολεγίου, με βάση τα ίδια στοιχεία, αντιλήφθηκαν ότι η εκπομπή αναφερόταν στην εγκαλούσα και γι' αυτό την επομένη την έθεσαν σε διαθεσιμότητα, μέχρι την καταγγελία της σύμβασης εργασίας αυτής, η οποία επακολούθησε (αυτή κοινοποιήθηκε στην εγκαλούσα στις 31 – 03 - 2000).

Εξέχον χαρακτηριστικό της επίμαχης εκπομπής αποτελεί η, εκ μέρους του κατηγορουμένου παρουσιαστή της, πλήρης αποδοχή των καταγγελιών του προσκεκλημένου του σε βάρος της θιγόμενης καθηγήτριας. Προς επίρρωση μάλιστα των καταγγελιών του εμφανιζόμενου στην επίμαχη εκπομπή, ο παρουσιαστής καταφεύγει σε χαρακτηρισμούς για την αποδιδόμενη στην εν λόγω καθηγήτρια πράξη ("*έγκλημα εκ προμελέτης*"), για τα πιθανά κίνητρα αυτής ("*για να*

εκδικηθείς έναν άπορο μαθητή σου"), καθώς και για την ηθική και επαγγελματική υπόσταση της θιγόμενης ("είχε γραφείο συνοικεσίων η κυρία;", "η παιδαγωγός, γιατί δεν είναι μόνο καθηγήτρια ψυχολογίας, σε έναν τέτοιο χώρο πρέπει να σέβεται πρώτα τον εαυτό της").

Περαιτέρω, από ουδέν αποδεικτικό μέσο αποδείχθηκαν περιστατικά που να δικαιολογούν την εφαρμογή των εξαιρέσεων που ορίζονται με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Ν. 2472/1997. Ο ισχυρισμός του κατηγορουμένου περί προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, με την ανάδειξη της συγκεκριμένης περίπτωσης ως φαινομένου κατάχρησης της δεσπόζουσας θέσης μιας καθηγήτριας σε βάρος του άπορου φοιτητή της, είναι αβάσιμος, καθόσον από ουδέν αποδεικτικό στοιχείο αποδεικνύεται ότι έχει λάβει χώρα τέτοια κατάχρηση εκ μέρους της μηνύτριας.

Αντιθέτως, αποδείχθηκε ότι η ίδια και τα μέλη της ευρύτερης οικογενείας της, ενίσχυναν οικονομικά τον .., κατά τη διάρκεια της φοίτησής του στο κολέγιο και του παρείχαν τόσο αυτοί όσο και φίλοι της οικογένειας, όπως ο ιατρός και η δικηγόρος (αδελφή της εγκαλούσας), ιατρικές και νομικές υπηρεσίες. Δεν είναι βάσιμη η καταγγελία του αναξιόπιστου .. ότι η μηνύτρια τον εκβίαζε με σκοπό τη διατήρηση της ερωτικής σχέσης τους και ότι για λόγους εκδίκησης για τη διακοπή της σχέσης τους, του υπεξείρεσε το ποσό των 1.200.000 δραχμών κατά το χρόνο φοίτησης στο Λονδίνο. Αντιθέτως, αποδείχθηκε ότι και κατά το χρόνο που αυτός σπούδαζε στο Λονδίνο, συνέχισε η μηνύτρια να τον βοηθά οικονομικά. Η απογοήτευση της μηνύτριας από τη συμπεριφορά του καταγγέλλοντας και η διακοπή της όποιας προσφοράς της σε αυτόν, μετά τη λήξη της σχέσης τους, δεν συνιστά υπέρβαση των ορίων που επιβάλλει το ίδιο το λειτούργημά της ως καθηγήτριας, ούτε κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης αυτής ως καθηγήτριας σε βάρος του φοιτητή της και μάλιστα σε χρονικό σημείο που ο .., ήταν ηλικίας πλέον των 25 ετών,

δεν ήταν πλέον φοιτητής της, αφού είχε αποφοιτήσει από το έτος 1997 από το κολέγιο.

Ακολούθως, κήρυξε τον κατηγορούμενο κατά πλειοψηφίαν ένοχο παραβάσεως του άρθρου 22 παρ. 4 Ν. 2472/1997 και του επέβαλε ποινή φυλακίσεως 18 μηνών, την οποία μετέτρεψε σε χρηματική, προς 4,40 ευρώ ημερησίως, αφού προηγουμένως απέρριψε αίτημα του συνηγόρου του κατηγορουμένου για αναβολή της δίκης, προκειμένου να κληθούν και να εξετασθούν οι μάρτυρες: α) .. και β) .. και επί της οδού αριθ.-....., σχετικώς με την σε βάρος του κατηγορουμένου κατηγορία, με την αιτιολογία ότι "επειδή το αίτημα αναβολής εκδίκασης της υπόθεσης πρέπει να απορριφθεί.

Με τις παραδοχές όμως αυτές το δικαστήριο της ουσίας, αφενός μεν δεν διέλαβε στην προσβαλλομένη απόφασή του την κατά τις προδιαληφθείσες διατάξεις των άρθρων 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠΔ ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, αφού δεν εκθέτει σ' αυτή με σαφήνεια και πληρότητα τα πραγματικά περιστατικά που αποδείχθηκαν κατά την διεξαχθείσα στο ακροατήριο διαδικασία, επί τη βάσει των οποίων κατέληξε στην ως άνω κρίση του, αφετέρου δε στέρησε αυτήν νόμιμης βάσεως.

Ειδικότερα, καθόσον αφορά τα γεγονότα που προβλήθηκαν την 27 – 01 – 2000 στην εκπομπή του κατηγορουμένου από τον τηλεοπτικό σταθμό "....." και αναμεταδόθηκαν στις 29 – 01 – 2000, σχετικά με την ερωτική ζωή της εγκαλούσας, .. και συγκεκριμένα, την ερωτική σχέση της με τον .., **δεν παρατίθενται πραγματικά περιστατικά, από τα οποία να προκύπτει ότι αυτά αποτελούν προϊόν πρόσβασης του κατηγορουμένου σε Αρχείο ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**, ενώ παράλληλα δέχεται το μεν, ότι περιήλθαν σε γνώση του εκ πληροφοριών τρίτων και δη των .. και .. , το δε, ότι οι πληροφορίες τούτων κρίνονται "αναξιόπιστες" αφού "από ουδέν

αποδεικτικό στοιχείο αποδεικνύεται ότι έχει λάβει χώρα κατάχρηση εκ μέρους της μηνύτριας της δεσπόζουσας θέσης της, ως καθηγήτριας, σε βάρος του άπορου φοιτητή της....." και συνεπώς, εμμέσως πλην σαφώς, αποκλείει την πρόσβαση του κατηγορουμένου σε Αρχείο <<προσωπικών δεδομένων>> της εγκαλούσας. Έτσι, η έλλειψη των στοιχείων αυτών αποκλείει την εφαρμογή του ανωτέρω νόμου, διότι ελλείπει, όπως προαναφέρθηκε, η προϋπόθεση του "Αρχείου" αφενός και αφετέρου της "πρόσβασης" σ' αυτό του κατηγορουμένου, ως στοιχείου της αντικειμενικής υποστάσεως του εγκλήματος.

Πέραν όμως αυτού, δεν αιτιολογείται με την προσβαλλόμενη απόφαση και μάλιστα, ειδικώς και εμπειριστατωμένως, η απόρριψη του ως άνω αιτήματος αναβολής της δίκης, αφού δεν παρατίθενται σ' αυτήν παντάπασι τα πραγματικά περιστατικά, πάνω στα οποία το Δικαστήριο στήριξε την απορριπτική του εν λόγω αιτήματος κρίση.

Συνεπώς, οι από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Δ' και Ε' του ΚΠΔ προβαλλόμενοι λόγοι αναιρέσεως, με τους οποίους πλήττεται η προσβαλλόμενη απόφαση για: α) έλλειψη της επιβαλλόμενης ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας, αναφορικώς, τόσον, ως προς την κύρια, περί ενοχής του κατηγορούμενου, κρίση, όσον και ως προς την παρεμπίπτουσα, περί απορρίψεως του αιτήματος αναβολής απόφασή του και β) εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των εφαρμοσθεισών ως άνω ουσιαστικών ποινικών διατάξεων με την έννοια της εκ πλαγίου παραβιάσεως των διατάξεων αυτών, είναι βάσιμοι και ως τέτοιοι, πρέπει να γίνουν δεκτοί, να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση για νέα συζήτηση στο ίδιο Δικαστήριο, αφού είναι δυνατή η συγκρότησή του από άλλους δικαστές, εκτός από εκείνους που δίκασαν προηγουμένως (άρθρο 519 ΚΠΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναιρεί την υπ` αριθμ. 475/2007 απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών.

Παραπέμπει την υπόθεση για νέα συζήτηση στο ίδιο ως άνω Δικαστήριο, συντιθέμενο από άλλους δικαστές εκτός από εκείνους που είχαν δικάσει προηγουμένως.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε, στην Αθήνα, στις 22 Νοεμβρίου 2007. Και, δημοσιεύθηκε, στην Αθήνα, σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο, στις 28 Νοεμβρίου 2007.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

P.K.

2629/2006 ΣτΕ

***Πηγή: ΝΟΒ 2007/199, ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
ΝΟΜΟΣ (INTRACOM IT SERVICES)***

Κείμενο απόφασης υπ' αριθμόν 2629/2006 ΣτΕ

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Δ'

***Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 13 Ιουνίου 2006, με την
εξής σύνθεση: Μ. Βροντάκης, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Δ'
Τμήματος, Ε. Σαρπ, Π. Κοτσώνης, Ε. Νίκα, Δ. Γρατσίας, Σύμβουλοι,
Η. Τσακόπουλος, Ο. Ζύγουρα,***

Πάρεδροι. Γραμματέας η Α. Τριάδη, Γραμματέας του Δ' Τμήματος.

Για να δικάσει την από 6 Ιουνίου 2005 αίτηση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, ο οποίος παρέστη με την Αδαμαντία Καπετανάκη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, κατά της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η οποία παρέστη με το δικηγόρο Νικόλαο Φραγκάκη (Α.Μ. 4166), που τον διόρισε με εξουσιοδότησή της ο Πρόεδρος.

Με την αίτηση αυτή ο Υπουργός επιδιώκει να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 1236/8 – 4 - 2005 απόφαση – απαντητικού εγγράφου της ανωτέρω Αρχής. Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της Εισηγήτριας, Συμβούλου Ε. Σαρπ. Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε την αντιπρόσωπο του Υπουργού, η οποία ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τον πληρεξούσιο της Αρχής, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο Ν ό μ ο

1. Επειδή, η κρινόμενη αίτηση ασκείται νομίμως χωρίς την καταβολή παραβόλου, εισάγεται δε, λόγω σπουδαιότητας, ενώπιον της επταμελούς συνθέσεως του Δ' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας.

2. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής : Με το υπ' αριθ. Φ. 420/1/1083/Σ.78/30.3.2005 έγγραφο ο Διευθυντής του Γραφείου του Υφυπουργού Εθνικής Άμυνας ζήτησε από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα να γνωμοδοτήσει εάν είναι επιτρεπτή ή όχι, στα πλαίσια του Ν. 2472/1997, η δημοσιοποίηση των ονομάτων αυτών που απηλλάγησαν παρανόμως από την υποχρέωση στρατεύσεως. Ειδικότερα, με το ανωτέρω έγγραφο γνωστοποιήθηκε στην

προαναφερθείσα Αρχή ότι το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας «διερευνά τη νομιμότητα απαλλαγής ατόμων από την υποχρέωση στράτευσης για λόγους υγείας», ότι από τα μέχρι το χρόνο εκείνο συλλεγέντα στοιχεία «επιβεβαιώνεται ότι ικανός αριθμός υπόχρεων για στράτευση, κατά κανόνα επώνυμοι, έχουν κριθεί ανίκανοι για λόγους υγείας και απαλλάχθηκαν από την υποχρέωση αυτή, χωρίς να τηρηθεί η προβλεπόμενη διαδικασία κρίσης από τα αρμόδια όργανα και, σε κάθε περίπτωση, χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις της σχετικής στρατολογικής νομοθεσίας» και ότι «οι ανωτέρω, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, θα μηνυθούν για ανυποταξία και θα κληθούν για κατάταξη προς εκπλήρωση των στρατιωτικών τους υποχρεώσεων». Περαιτέρω, στο ανωτέρω έγγραφο αναφέρεται ότι η δημοσιοποίηση των ονομάτων των παρανόμως απαλλαγέντων από την υποχρέωση στρατεύσεως εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον. Και τούτο διότι με τη δημοσιοποίηση αυτή ενδυναμώνεται μεταξύ των υπόχρεων για στράτευση Ελλήνων η πεποίθηση ότι η επιταγή του άρθρου 4 παρ. 6 του Συντάγματος για συμβολή στην άμυνα της πατρίδας συνιστά εκδήλωση χρέους εθνικής αλληλεγγύης, την εκπλήρωση του οποίου δικαιούται να αξιώνει το κράτος κατά το άρθρο 25 παρ. 4 του Συντάγματος, τονίζεται δημοσίως ότι κάθε προσπάθεια αποφυγής της στρατεύσεως ελέγχεται, καθίσταται ευκρινέστερη η πολιτική έλεγχου κάθε δόλιας προσπάθειας αποφυγής της στρατεύσεως, εμπεδώνεται το αίσθημα δικαιοσύνης, ενόψει κυρίως της ιδιαίτερης θέσεως στην κοινωνία που κατέχουν επώνυμα πρόσωπα, για τα οποία θεμιτώς ενδιαφέρεται το κοινωνικό σύνολο να πληροφορηθεί, και, τέλος, αποδεικνύεται ότι αποκαθίσταται η πληγείσα αρχή της ισότητας στον ευαίσθητο τομέα της στρατεύσεως. Τέλος, στο ανωτέρω έγγραφο διευκρινίζεται ότι η δημοσιοποίηση δεν θα περιλαμβάνει άλλα στοιχεία πέραν των ονοματεπωνύμων των προσώπων, που έχουν απαλλαγεί από την υποχρέωση στρατεύσεως για λόγους

υγείας, και δεν θα αναφέρεται στον αξιόποιο χαρακτήρα της παράνομης απαλλαγής από τη στράτευση.

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, με το από 7.04.2005 πρακτικό της, αποφάσισε να απευθύνει προς το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας την **απάντηση** ότι **δεν είναι «επιτρεπτή η δημοσιοποίηση ονομάτων ατόμων που έχουν απαλλαγεί για λόγους υγείας από την υποχρέωση στράτευσης, χωρίς να προηγηθεί η προβλεπόμενη διαδικασία, διότι συνιστά μεν επεξεργασία που εμπίπτει στο πλαίσιο των προϋποθέσεων των άρθρων 5 παρ. 2 περ. δ' και ε' και 7 του Ν. 2472/1997, αλλά η δημοσιοποίηση των πιο πάνω στοιχείων είναι αντίθετη με την αρχή της αναλογικότητας που προβλέπει το άρθρο 4 παρ. 2 β του Ν. 2472/1997, σύμφωνα με την οποία δεν πρέπει να είναι δυσανάλογη με τον επιδιωκόμενο σκοπό και για το λόγο αυτό δεν είναι νόμιμη»** και ότι **«η επίτευξη του σκοπού μπορεί να ικανοποιηθεί με άλλον τρόπο, όπως π.χ. με ανακοίνωση των σχετικών διαπιστώσεων με στατιστικά ή αριθμητικά στοιχεία»**.

Στη συνέχεια, με το υπ' αριθ. 1236/8.04.2005 έγγραφο του Ελεγκτή της ανωτέρω Αρχής, που υπογράφεται με εντολή του Προέδρου της Αρχής, γνωστοποιήθηκε στον Υφυπουργό Εθνικής Άμυνας το περιεχόμενο της ανωτέρω απαντήσεως της Αρχής. Με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η ακύρωση του τελευταίου αυτού εγγράφου.

3. Επειδή, ο Ν. 2472/1997 (ΦΕΚ Α' 50), ο οποίος εκδόθηκε ενόψει και της Οδηγίας 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ορίζει, στο άρθρο 1, ότι *«Αντικείμενο του παρόντος νόμου είναι η θέσπιση των προϋποθέσεων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς προστασία των δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών των φυσικών προσώπων και ιδίως της ιδιωτικής ζωής»* και, στο άρθρο 2, με τον τίτλο «Ορισμοί», ότι *«Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως: α) "Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα",*

κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων. Δεν λογίζονται ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα στατιστικής φύσεως συγκεντρωτικά στοιχεία, από τα οποία δεν μπορούν πλέον να προσδιορισθούν τα υποκείμενα των δεδομένων, β) "Ευαίσθητα δεδομένα", τα δεδομένα που αφορούν ... την υγεία, ... καθώς και τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, γ) "Υποκείμενο των δεδομένων", το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί ..., δ) "Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα" ("επεξεργασία"), κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η συντήρηση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή, ε) "Αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα" ("αρχείο"), σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία αποτελούν ή μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας, και τα οποία τηρούνται είτε από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο, στ) ..., ζ) "Υπεύθυνος επεξεργασίας", οποιοσδήποτε καθορίζει το σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός. ..., η) ..., ιβ) ...». Περαιτέρω, ο ίδιος νόμος ορίζει, στο άρθρο 4 παρ. 1, ότι «Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει: α) Να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία εν όψει των σκοπών αυτών. β)

Να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας. γ) ... δ) ...» και, στο άρθρο 5, ότι «1. Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνον όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του. 2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση, όταν: α) ... β) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρέωσης του υπεύθυνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από το νόμο. γ) ... δ) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση έργου δημόσιου συμφέροντος ή έργου που εμπίπτει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας και εκτελείται από δημόσια αρχή ή έχει ανατεθεί από αυτή είτε στον υπεύθυνο επεξεργασίας είτε σε τρίτο, στον οποίο γνωστοποιούνται τα δεδομένα. ε) Η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών».

Στη συνέχεια, ο ίδιος νόμος ορίζει, στο άρθρο 6 παρ. 1, ότι «Ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να γνωστοποιήσει εγγράφως στην Αρχή τη σύσταση και λειτουργία αρχείου ή την έναρξη της επεξεργασίας» και, στο άρθρο 7, ότι «1. Απαγορεύεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων. 2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, καθώς και η ίδρυση και λειτουργία σχετικού αρχείου, ύστερα από άδεια της Αρχής, όταν συντρέχουν μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις: ... ε) (όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 34 του ν. 2915/2001, ΦΕΚ Α' 109, και τροποποιήθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 26 του ν. 3156/2003, ΦΕΚ Α' 157) Η επεξεργασία εκτελείται από Δημόσια Αρχή και είναι αναγκαία είτε αα) για λόγους εθνικής ασφάλειας είτε ββ) για την εξυπηρέτηση των

αναγκών εγκληματολογικής ή σωφρονιστικής πολιτικής και αφορά τη διακρίβωση εγκλημάτων, ποινικές καταδίκες ή μέτρα ασφαλείας είτε γγ) για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας, είτε δδ) για την άσκηση δημόσιου φορολογικού ελέγχου ή δημόσιου ελέγχου κοινωνικών παροχών. στ) ..., ζ) Η επεξεργασία αφορά δεδομένα δημοσίων προσώπων, εφόσον αυτά συνδέονται με την άσκηση δημοσίου λειτουργήματος ή τη διαχείριση συμφερόντων τρίτων, και πραγματοποιείται αποκλειστικά για την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος. Η άδεια της αρχής χορηγείται μόνο εφόσον η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την εξασφάλιση του δικαιώματος πληροφόρησης επί θεμάτων δημοσίου ενδιαφέροντος ... και εφόσον δεν παραβιάζεται καθ'οιονδήποτε τρόπο το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής.

3. Η Αρχή χορηγεί άδεια συλλογής και επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, καθώς και άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας σχετικού αρχείου, ύστερα από αίτηση του υπεύθυνου επεξεργασίας. Εφόσον η Αρχή διαπιστώσει ότι πραγματοποιείται επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, η γνωστοποίηση αρχείου, σύμφωνα με το άρθρο 6 του παρόντος νόμου, επέχει θέση αιτήσεως για τη χορήγηση άδειας. ...».

Εξάλλου, κατά την παρ. 1 περ. δ του άρθρου 19 του ανωτέρω νόμου, η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα έχει την αρμοδιότητα, μεταξύ άλλων, να χορηγεί τις άδειες που προβλέπουν οι διατάξεις του εν λόγω νόμου.

Τέλος, κατά την παρ. 9 του ανωτέρω άρθρου 19, ένδικα βοηθήματα κατά των αποφάσεων της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα μπορεί να ασκεί και το Δημόσιο, εκπροσωπούμενο από τον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό, κατά δε το άρθρο 2 παρ. 8 του ν. 3051/2002 (ΦΕΚ Α' 220), ο οποίος διέπει (κατά το άρθρο 1 παρ. 1 αυτού) τις προβλεπόμενες στο Σύνταγμα ανεξάρτητες διοικητικές αρχές,

όπως είναι η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (σύμφωνα με το άρθρο 9^A του Συντάγματος, που προστέθηκε κατά την αναθεώρηση του έτους 2001), *«Κατά των εκτελεστών αποφάσεων των ανεξάρτητων αρχών μπορεί να ασκηθεί αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, Ένδिका βοηθήματα κατά των αποφάσεων των ανεξάρτητων αρχών μπορεί να ασκεί και ο κατά περίπτωση αρμόδιος Υπουργός».*

4. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω διατάξεων της παρ. 19 του άρθρου 19 του Ν. 2472/1997 και της παρ. 8 του άρθρου 2 του Ν. 3051/2002, ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας νομιμοποιείται ενεργητικά για την άσκηση της κρινομένης αιτήσεως.

5. Επειδή, όπως προκύπτει από τα εκτεθέντα στη δεύτερη σκέψη, με την αίτηση του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας προς την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ζητήθηκε πράγματι η δημοσιοποίηση ονομάτων προσώπων, τα οποία με διοικητική πράξη, έχουσα το τεκμήριο νομιμότητας, απηλλάγησαν από την υποχρέωση στρατεύσεως για λόγους υγείας. **Με το περιεχόμενο αυτό το αίτημα αφορά την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων αναφερομένων στην υγεία των ανωτέρω προσώπων και, επομένως, η υποβληθείσα αίτηση είχε το χαρακτήρα της κατά το άρθρο 7 παρ. 3 του Ν. 2472/1997 αιτήσεως για παροχή άδειας επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων.** Ενόψει τούτου, η από 7.04.2005 απόφαση της Αρχής, με την οποία απερρίφθη πράγματι η ανωτέρω αίτηση, έχει εκτελεστό χαρακτήρα και πρέπει να θεωρηθεί ως συμπροσβαλλόμενη και μόνη παραδεκτώς προσβαλλόμενη με την κρινόμενη αίτηση. Και τούτο διότι το ρητώς προσβαλλόμενο με την αίτηση αυτή υπ' αριθ. 1236/8.04.2005 έγγραφο του Ελεγκτή της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, που υπογράφεται με εντολή του Προέδρου της και με το οποίο γνωστοποιείται η απόρριψη του ανωτέρω αιτήματος του

Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, έχει πληροφοριακό απλώς χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, στερείται εκτελεστότητας.

6. Επειδή, η γνωστοποίηση εξαγγελλούμενης διερευνήσεως για την διαπίστωση της νομιμότητας ή μη διοικητικών πράξεων, με τις οποίες χορηγήθηκε απαλλαγή από την υποχρέωση στρατεύσεως για λόγους υγείας, έστω και αν αφορούν πρόσωπα γνωστά στο ευρύτερο κοινό, δεν συνιστά επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων δυνάμενη να επιτραπεί με βάση το άρθρο 7 του Ν. 2472/1997, διότι δεν εμπίπτει σε καμία από τις περιπτώσεις, κατά τις οποίες προβλέπεται, από την παράγραφο 2 περίπτωση ε΄ του άρθρου αυτού, η δυνατότητα της κατ΄ εξαίρεση επεξεργασίας τέτοιων δεδομένων από δημόσια αρχή, και ειδικότερα δεν αφορά επεξεργασία δεδομένων που είναι αναγκαία ούτε για λόγους εθνικής ασφαλείας ούτε για την εξυπηρέτηση των αναγκών εγκληματολογικής ή σωφρονιστικής πολιτικής, εφόσον δεν αφορά τη διακρίβωση εγκλημάτων ούτε ποινικές καταδίκες ή μέτρα ασφαλείας.

Συνεπώς, νομίμως απερρίφθη με την προσβαλλόμενη απόφαση, ανεξαρτήτως των ειδικότερων αιτιολογιών της, το αίτημα που υπέβαλε το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας να δημοσιοποιήσει τα ονόματα προσώπων που είχαν απαλλαγεί από την υποχρέωση στρατεύσεως για λόγους υγείας, επικαλούμενο απλώς την «διερεύνηση» της νομιμότητας των σχετικών διοικητικών πράξεων και τη συγκέντρωση στοιχείων που, κατά το Υπουργείο, επιβεβαιώνουν την παρανομία των πράξεων αυτών, οι οποίες, όμως, έως ότου ακυρωθούν ή ανακληθούν, έχουν το τεκμήριο της νομιμότητας. Επομένως, οι περί του αντιθέτου λόγοι ακυρώσεως είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Με το από 19.06.2006 υπόμνημα, που κατέθεσε ο Υπουργός μετά τη συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο, εντός της ταχθείσης από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου προθεσμίας για την υποβολή υπομνήματος, σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 2 εδάφιο δεύτερο του π.δ. 18/1989 (ΦΕΚ Α΄ 8), προβάλλεται ότι το Υπουργείο δεν

ζητά να δημοσιοποιήσει περιπτώσεις προσώπων, των οποίων οι υποθέσεις ευρίσκονται στο στάδιο της διερευνήσεως, αλλά περιπτώσεις προσώπων, για τα οποία, αφού αρχικώς από τη διερεύνηση προέκυψαν ενδείξεις παράνομης απαλλαγής από τη στράτευση, κατόπιν ελέγχου διαπιστώθηκε τελικώς ότι πράγματι παρανόμως δεν στρατεύθηκαν, εκλήθησαν δε για κατάταξη και είτε υπηρετούν ή υπηρέτησαν είτε δεν παρουσιάσθηκαν και τελούν σε ανυποταξία ή έχουν καταδικασθεί από το αρμόδιο στρατοδικείο. Ο ισχυρισμός, όμως, αυτός δεν ασκεί καμία επιρροή, προεχόντως διότι προβάλλεται το πρώτον ενώπιον του Δικαστηρίου.

7. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί, το Δικαστήριο, όμως, εκτιμώντας τις περιστάσεις, κρίνει ότι δεν πρέπει να επιβληθεί δικαστική δαπάνη στο αιτούν Δημόσιο (άρθρο 39 παρ. 1 του π.δ. 18/1989).

Δ ι α τ α ύ τ α

Απορρίπτει την κρινόμενη αίτηση.

Δεν επιβάλλει δικαστική δαπάνη.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 22 Ιουνίου 2006 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2006.

Ο Πρόεδρος του Δ' Τμήματος
Μ. Βροντάκης

Η Γραμματέας του Δ' Τμήματος
Α. Τριάδη

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλία και Συγγράμματα

- Αραβαντινός Β., **Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΕΜΙΤΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ**, Αθήνα – Κομοτηνή 1997.
- Δαγτόγλου Π., **ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ – ΑΤΟΜΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ**, τόμοι Α' και Β', Αθήνα – Κομοτηνή, 1991.
- Δαγτόγλου Π., **ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ**, Αθήνα – Κομοτηνή, 1997
- Δημόπουλος Ανδρέας, **ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ** εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2008.
- Δημητρόπουλος Ανδρέας, **ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ – ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ**, 2005.
- Δημητρόπουλος Ανδρέας, **ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ**, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2004.
- Ιγγλεζάκης Ιωάννης, **ΕΥΑΙΣΘΗΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ**, εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2004.

- Ινστιτούτο Συνταγματικών Ερευνών **ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ**, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2001.
- Καράκωστας Ιωάννης, **ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΙΝΤΕΡΝΕΤ**, *Δίκαιο και Οικονομία Π.Ν. Σάκκουλας*, 2003.
- Μαυριάς Κ., **ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ**, εκδ. Σάκκουλας, 2002.
- Μαυριάς Κ., **ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΒΙΟΥ**, *Αθήνα*, 1982.
- Μήτρου Λ., “**ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ: ΕΝΑ ΝΕΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ;**”, στο συλλογικό έργο: Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, *Το Νέο Σύνταγμα*, *Αθήνα* 2001, σελ. 83 επ.
- Μήτρου Λ., “**ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ: Η ΔΙΣΤΑΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΒΕΒΑΙΑ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ**” στο συλλογικό έργο: *Τα εικοσάχρονα του Συντάγματος 1975*, *Αθήνα-Κομοτηνή*, 1998, σελ. 33 επ.
- Σταθόπουλος Μ., **Η ΧΡΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ Η ΔΙΑΠΑΛΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΟΧΩΝ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΟΥΣ**, *NoB 2000 σελ. 1 επ.*

- Σωτηρόπουλος Βασίλης, **Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ**, εκδ. Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2006.

Ηλεκτρονική βιβλιογραφία

- <http://www.greekmeds.gr/adim/>: Κέντρο Συνταγματικών Ερευνών,
- <http://www.greeklaws.com/pubs>,
- <http://www.dpa.gr>: Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα,
- <http://lawdb.intrasoftnet.com/nomos>: Ηλεκτρονική Βάση Δεδομένων «ΝΟΜΟΣ»,
- http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/index_fr.htm: Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Προστασία Δεδομένων,
- <http://eur-lex.europa.eu/>: Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- <http://conventions.coe.int/>: συμβάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης,
- <http://www.cnil.fr>: Γαλλική Επιτροπή Πληροφορικής και Ελευθεριών,

- <http://www.parliament.gr>: Η Βουλή των Ελλήνων,
- <http://www.lemonde.fr>: η γαλλική εφημερίδα le Monde,
- <http://www.opsi.gov.uk/Acts>: office of public sector information (Μεγάλη Βρετανία).

